

HOOFDSTUK 25

Het gebed

1. Inleiding [I]

Het erkennen van al Gods deugden en het beoefenen van onze godsdienstige plichten komen samen in *het gebed*. Wie beseft dat God volmaakt is en dat wij Hem moeten dienen, gaat onvermijdelijk bidden! Het gebed is een heilige plicht voor een christen, die niet alleen noodzakelijk en zegenrijk is, maar er ook voor zorgt dat we toenemen in heiligheid. Goed beschouwd bestaat het dienen van God in niets anders dan bidden; ook wel genoemd: het aanroepen van Gods Naam: ‘Toen begon men de Naam des HEEREN aan te roepen’ (Gen. 4:26).

2. Bijbelse termen voor het gebed [II]

Omdat een mens onder het bidden vele verschillende gemoedsgesteldheden kan hebben, krijgt het gebed in de Bijbel ook verschillende benamingen: *tefilla*, ‘gebed’ (Ps. 4:2); *techinna*, ‘smeking’ (Ps. 6:10); *sjiach*, ‘geklag’ (Ps. 64:2); *tsekacha*, ‘geroep, gekrijt, geschreeuw’ (Ps. 9:13); *dièsis*, ‘gebed’ (Jak. 5:16) of ‘smeking’ (1 Tim. 2:1); *biketèria*, ‘smeking’ (Hebr. 5:7); *enteuksis*, ‘gebed’ (1 Tim. 4:5); *euchè*, ‘gebed’ (Jak. 5:15); *proseuchè*, ‘gebed’ (Kol. 4:2), *proskunein*, ‘aanbidden’ (Matth. 4:10).

3. Soorten gebeden [III]

De wijze en de tijd waarop we bidden, alsook de zaak waarvoor we bidden, kan verschillend zijn. We kunnen dan ook verschillende soorten van gebeden onderscheiden:

1. *Aanbidden*

Hierbij hebben we een diepe indruk van Gods deugden; we buigen ons daarom met de grootste eerbied voor Hem neer en geven Hem eer en heerlijkheid. Dit kan zowel gebeuren zonder woorden – dus met alleen inwendige zielsuitingen – als door hardop Gods lof te bezingen: ‘Ik zal uitspreken de heerlijkheid der eer Uwer majesteit, en Uw wonderlijke daden’ (Ps. 145:5). Dit is ook wat de engelen doen ten aanzien van Christus, zoals de apostel schrijft: ‘Dat alle engelen Gods Hem aanbidden’ (Hebr. 1:6).

2. *Aanroepen*

Hierbij vragen we God om iets; zoals de verlossing uit drukkend of dreigend gevaar, of het ontvangen van een bepaalde zegening voor ziel of lichaam. We lezen in de Psalmen: ‘Roept Mij aan in de dag der benauwdheid; Ik zal er u uithelpen’ (Ps. 50:15); ‘Hij zal Mij aanroepen, en Ik zal hem verhoren. (...) Ik zal hem met langheid der dagen verzadigen, en Ik zal hem Mijn heil doen zien’ (Ps. 91:15-16).

3. *Smeken*

Hierbij bidden we aanhoudend in diepe ootmoed, waarbij we vele beweegredenen aanvoeren: ‘Dan nog hoordet Gij de stem mijner smekingen als ik tot U riep’ (Ps. 31:23); ‘Hij weende en smeekte Hem’ (Hos. 12:5).

4. *Zuchten*

Dit is het geval als iemand geen woorden kan vinden om datgene uit te drukken wat hij verlangt of op het oog heeft. Het enige wat hij kan, is zuchten slaken. Paulus schrijft in dit verband over ‘onuitsprekelijke zuchtingen’ (Rom. 8:26). De psalmdichter zegt: ‘Heere, voor U is al mijn begeerte, en mijn zuchten is voor U niet verborgen’ (Ps. 38:10).

5. *Openbare¹ gebeden*

Hierbij roept de gemeente op een plaats van samenkomst of in een huis tot God, waarbij één persoon hardop voorgaat in gebed. Toen Petrus in de gevangenis zat, werd ‘van de gemeente een gedurig gebed tot God voor hem gedaan’ (Hand. 12:5). Onder de openbare gebeden valt ook de praktijk dat enkele personen samenkomen om met elkaar te bidden. We lezen daarover: ‘Indien er twee van u samenstemmen op de aarde over enige zaak die zij zouden mogen begeren, dat die hun zal geschieden van Mijn Vader, Die in de hemelen is. Want waar twee of drie vergaderd zijn in Mijn Naam, daar ben Ik in het midden van hen’ (Matth. 18:19-20).

6. *Persoonlijke gebeden*

In dit geval leggen afzonderlijke personen hun verlangens de Heere voor. We kunnen hierbij een onderscheid maken tussen (a) *spontane² gebeden*, die mensen onder het werk, tijdens een wandeling of zelfs gedurende een gesprek opzenden tot God. Toen Nehemia met de koning sprak, bad hij tegelijk tot God (zie Neh. 2:4). Hetzelfde deed Mozes toen hij samen met heel Israël voor de Rode Zee stond (zie Ex. 14:15).

1 gemeene

2 uyttschietende

(b) *gebeden op vastgestelde momenten*³, waarbij we vervolgens *incidentele* en *reguliere*⁴ gebeden kunnen onderscheiden. In het eerste geval worden we door een bijzonder voorval gedrongen om te bidden. Het tweede geval gaat over de vaste tijden waarop we onze gebedsplichten nakomen: 's morgens, 's middags en 's avonds.

In al deze gevallen bidden we *óf stil, óf hardop*⁵. In het eerste geval leggen we onze begeerten aan God voor met onze gedachten en overwegingen, maar zonder woorden. Bij de reeds genoemde voorbeelden van Nehemia en Mozes was dat ook het geval. Bij het hardop bidden drukken we onze verlangens uit in woorden. We kunnen daarbij *óf* woorden vormen en fluisterend uitspreken – zoals Hanna deed: 'Hanna sprak in haar hart; alleen roerden zich haar lippen, maar haar stem werd niet gehoord' (1 Sam. 1:13) – of daadwerkelijk onze stembanden gebruiken. Of we dat harder of zachter doen, zal te maken hebben met het feit of er wel of geen mensen in onze nabijheid verkeren. De psalmdichter zegt: 'Des morgens, HEERE, zult Gij mijn stem horen' (Ps. 5:4). Overigens: dat de roomsen meer waarde toekennen aan stille gebeden dan aan hardop uitgesproken gebeden, komt doordat die laatste categorie bij hen alleen bestaat uit formuliergebeden, onzevaders en avemaria's.

7. Voorbede doen

Hierbij vragen we iets aan God voor anderen. Dat kan zijn

(a) *voor de Kerk in haar geheel*: 'O God, verlos Israël uit al zijn benauwdheden' (Ps. 25:22); 'Doe wel bij Sion naar Uw welbehagen, bouw de muren van Jeruzalem op' (Ps. 51:20); 'Bid om de vrede van Jeruzalem' (Ps. 122:6).

(b) *voor afzonderlijke personen*: '(...) Dat hij tot zich roepe de ouderlingen der gemeente, en dat zij over hem bidden' (Jak. 5:14); 'Broeders, bid voor ons' (1 Thess. 5:25); 'Bid voor elkander' (Jak. 5:16); 'Bid voor degenen die u geweld doen' (Matth. 5:44); '(...) Voor koningen en allen die in hoogheid zijn' (1 Tim. 2:2).

Ik moet hier wel wijzen op een verkeerde praktijk die in onze tijd veel voorkomt. Als mensen afscheid van elkaar nemen, zeggen ze nogal eens: 'Ik beveel me in uw voorbede aan', 'Denk aan mij in uw gebeden', 'Ik vraag u voor me te bidden' of 'Bid voor mij'. Een dergelijk verzoek is al net zo gewoon geworden als een groet! Ik acht dit verkeerd. Allereerst is het namelijk onmogelijk te onthouden welke personen er allemaal een dergelijk verzoek hebben gedaan. Daarnaast moet er echter ook een duidelijke reden zijn waarom we

3 gesette gebeden

4 occasionele ofte ordinare gebeden

5 mentale of orale, mondelyke gebeden

voor iemand zouden bidden. Degene die om andermans voorbede verzoekt, moet duidelijk kenbaar maken om welke bijzondere reden hij dat doet. Alleen in dat geval mag hij zijn verzoek uiten! De ander is dan ook verplicht hieraan te voldoen, zodat God niet alleen door veel mensen om iets wordt gevraagd, maar naderhand ook door veel mensen zal worden gedankt. Al die gewoonteverzoeken zijn echter niet meer dan een modegril, waardoor ook nog eens het gevaar bestaat dat we de Heere Jezus als de enige Voorbidder uit het oog verliezen.

Voorbede mag niet gedaan worden voor de doden, omdat die al op de plaats van hun eeuwige bestemming verkeren – bedenk dat het vagevuur niet bestaat, maar samenvalt met de hel. Ook moeten we niet bidden voor personen die de zonde tegen de Heilige Geest hebben begaan. Johannes schrijft immers: ‘Er is een zonde tot de dood; voor dezelve zonde zeg ik niet dat hij zal bidden’ (1 Joh. 5:16).

8. *Bidden om wraak*⁶

Hierbij moeten we heel voorzichtig zijn, en ervoor waken om door onze drift te worden meegesleurd. Dat was het geval bij de discipelen van Christus, toen ze van plan waren God te vragen of Hij de Samaritanen, die hen niet wilden ontvangen, door hemelvuur wilde verteren (zie Luk. 9:54). Nooit mogen we bidden om iemands eeuwige verderf, en ook niet om tegenspoed voor onze vijanden. Zelfs mogen we niet bidden om onheil voor degenen die Gods gemeente kwaad berokkenen. Als de Heere ons aanzet om te bidden voor de verdrukken en vervolgers van de Kerk, dan moeten we vragen of God hen wil bekeren; of, als Hij dat niet doet, dat God hen iets zal aandoen waardoor ze de Kerk niet langer kunnen verdrukken. Daarbij moeten we ook vragen of God wil ingrijpen op zo’n manier dat Hij de eer krijgt, alsook dat voor anderen duidelijk wordt dat Hij Zelf het bloed van de Zijnen wreekt. De psalmdichter bidt: ‘Maak hun aangezicht vol schande, opdat zij, o HEERE, Uw Naam zoeken. Laat hen beschaamd en verschrikt wezen tot in der eeuwigheid, en laat hen schaamrood worden en omkomen; opdat zij weten, dat Gij alleen met Uw Naam zijt de HEERE, de Allerhoogste over de ganse aarde’ (Ps. 83:17-19).

9. *Danken*

Hierbij erkennen we met blijdschap Gods goedheid, die Hij betoond heeft in natuurlijke en geestelijke zegeningen. Het is mogelijk daarbij bijzondere zegeningen te noemen, die we op een bepaalde tijd ontvingen. Het besef dat God ons gezegend heeft, zal ons des te meer aanzetten om te vragen om datgene wat we nog willen krijgen; zoals Jakob deed (zie Gen. 32:9-12),

6 tegenbiddinge

en ook de psalmdichter (zie Ps. 85:2-5). Niet voor niets worden danken en bidden vaak in één adem genoemd: ‘Laat uw begeerten in alles door bidden en smeken, met dankzegging, bekend worden bij God’ (Fil. 4:6); ‘Ik vermaan dan vóór alle dingen, dat gedaan worden smekingen, gebeden, voorbiddingen, dankzeggingen’ (1 Tim. 2:1).

Nu ik in dit hoofdstuk het gebed behandel, zal ik eerst vertellen wat het gebed inhoudt; en daarna u opwekken om het te beoefenen.

4. Een omschrijving van het gebed [IV-XVI]

Om duidelijk te maken wat het gebed inhoudt, zal ik in het vervolg van dit hoofdstuk de volgende punten behandelen: (1) Een omschrijving van het gebed, met de verklaring van de verschillende elementen van die beschrijving; (2) De eigenschappen van het gebed; (3) De omstandigheden die met het gebed te maken hebben; (4) De gebedspraktijk, die niet alleen bestaat in het bidden zelf, maar ook in de voorbereiding en nabetrachting daarop.⁷

Ik kom tot de volgende omschrijving: *Het gebed is de verwoording van heilige verlangens, die in de Naam van Christus tot God gericht worden. De bidder verzoekt dat zijn verlangens, die vrucht zijn van de werking van de Heilige Geest en voortkomen uit een wedergeboren hart, vervuld worden.*

U begrijpt dat ieder element van deze omschrijving belangrijk is en daarom uitgewerkt dient te worden. Dat zal ik hieronder puntsgewijs doen.

1. Het gebed is *de verwoording van verlangens*. Hieruit wordt duidelijk dat bij het bidden ziel en lichaam in hun totaliteit ingespannen bezig zijn: zowel ons verstand, onze wil en onze gevoelens als onze ogen, onze mond, onze handen en onze knieën zijn bij het bidden betrokken.

(a) De bidder is betrokken *op zichzelf*: Hij weet, ziet en voelt wat hij mist. Hij vergaat bijvoorbeeld van honger, en zou graag te eten krijgen. Hij beseft ook zijn eigen onmacht, want hij kan zichzelf niet helpen. Hij weet ook dat zijn begeerte niet door een schepsel vervuld kan worden – wat hij trouwens ook niet wil. Nee, God is Degene Die hem kan geven wat hij nodig heeft. Tegelijk ziet en voelt hij met vrees⁸ en verdriet dat hij het niet waardig is om verhoord te worden, omdat God vanwege zijn zonde een afkeer van hem moet hebben en hem zelfs moet haten. Hij beseft maar al te goed dat hij door zijn zielsgestalte God nooit zal kunnen bewegen om hem te helpen; integendeel:

7 *Tussen het derde en vierde hoofddeel plaatst À Brakel een indringende aansporing tot het gebed, en ook behandelt hij een aantal hindernissen voor het gebed; zie respectievelijk de paragrafen 15 en 16.

8 toeklemminge van sijn herte

als God let op wie de bidder is, zal Hij veeleer in toorn ontbranden! Meer nog: hij die bidt, ziet in dat hij het zelfs niet waardig is om van verre ook maar één woord tot God te mogen richten. Zijn gebed is zo zondig en gebrekkig, dat hij daardoor God in ieder geval nooit kan bewegen om hem te helpen en te verhoren. Welnu, als de bidder dit alles bedenkt, zinkt hij als het ware weg in ellende en hulpeloosheid. Hij stelt geen enkele hoop meer op iets wat in hem is of uit hem voortkomt.

(b) De bidder is daarnaast betrokken *op God*. Hij stelt zichzelf de Heere voor ogen als de verheven, alwetende, almachtige, heerlijke en heilige God, Die evenwel in Christus ook genadig, barmhartig en nabij is. Vervuld van dit besef buigt de bidder zich in ootmoed en ontzag voor de Heere neer en heeft hij voor Hem. Tegelijk neemt hij echter de vrijmoedigheid om Christus aan te nemen, en in en door Hem zijn verlangens voor Gods aangezicht neer te leggen. Hij weet immers dat God er een eer in stelt om boetvaardige zondaren om Christus' wil te horen en te helpen!

(c) De bidder is ook betrokken *op datgene wat hij verlangt* – denk aan de bevrijding van drukkend of dreigend leed, of aan bepaalde zegeningen naar lichaam of ziel. Hij voelt hoe nodig en nuttig het is om van *dit* verlost te worden, of om *dat* te krijgen. Hij stelt zichzelf de begeerde zaken voor ogen, wordt daar als het ware verliefd op en kijkt er reikhalzend naar uit.

Deze drie aspecten beleeft een bidder tegelijkertijd: op een en hetzelfde moment ziet hij op zichzelf, op God en op datgene wat hij wenst te ontvangen. Op deze wijze verschijnt hij voor Gods aangezicht en legt hij zijn verlangens voor de Heere neer.

2. Deze *verwoording* van verlangens wordt in de Heilige Schrift op verschillende manieren omschreven. Daarbij wordt niet alleen de zaak genoemd waar de bidder om vraagt, maar ook de zielsgestalte waarin de bidder verkeert of waartoe hij wordt opgewekt. Dergelijke omschrijvingen dienen om ook nu bidders jaloers te maken op de beschreven gebedsgestalte; en zelfs gebruikt de Heere de beschrijving om Zijn kinderen ook in de betreffende gestalte te brengen.

De volgende woorden worden onder andere gebruikt om het gebed aan te duiden:

(a) *uitgieten*: 'Ik heb mijn ziel uitgegoten voor het aangezicht des HEEREN' (1 Sam. 1:15);

(b) *uitstorten*: 'Een gebed des verdrukten, als hij overstelpt is, en zijn klacht uitstort voor het aangezicht des HEEREN' (Ps. 102:1);

(c) *vertellen*: 'Ik heb U mijn wegen verteld, en Gij hebt mij verhoord' (Ps. 119:26);

(d) *opheffen*: 'Tot U, o HEERE, hef ik mijn ziel op' (Ps. 25:1);

(e) *wacht houden*: 'Des morgens zal ik mij tot U schikken – dat is: alles ordelijk

opstellen, zoals een leger in gelederen en rijen wordt opgesteld – en wacht houden’ (Ps. 5:4);

(f) *samen spreken*: ‘Mijn hart zegt tot U: Gij zegt: Zoekt Mijn aangezicht; ik zoek Uw aangezicht, o HEERE’ (Ps. 27:8);

(g) *roepen* of *schreeuwen*: ‘Tot U hebben zij geroepen en zijn uitgered’ (Ps. 22:6); ‘Gelijk een hert schreeuwt naar de waterstromen, also schreeuwt mijn ziel tot U, o God’ (Ps. 42:2);

(h) *met hart en ziel zoeken*: ‘Zij hadden met hun ganse hart gezworen en met hun ganse wil Hem gezocht’ (2 Kron. 15:15).

Al deze uitdrukkingen laten zien hoe ingespannen de ziel bezig is als zij bidt. Wie zich tot bidden begeeft, heeft vaak de ervaring dat hij geen woorden kan vinden. Eigenlijk schieten alle woorden tekort om het verlangen van de ziel uit te drukken, en weet een bidder niet hoe hij moet verwoorden wat in zijn hart leeft. Wat er vervolgens gebeurt, is dikwijls het volgende:

(a) Hij legt zijn onmacht voor de Heere neer;

(b) Hij slaakt niet meer dan een zucht, die evenwel meer zegt dan vele woorden;

(c) De ziel krijgt wat verruiming, en begint woorden voort te brengen – hetzij alleen in gedachten, hetzij ook met de mond. Soms beweegt hij daarbij wel fluisterend⁹ zijn lippen, maar brengt hij geen geluid voort.

(d) Nu het verlangen heviger wordt, wordt ook zijn stem luider. Als hij zo ver van anderen verwijderd is dat hij niet gehoord kan worden, roept hij.

(e) Als de bidder zo intens bezig is, komen er dikwijls tranen tevoorschijn – vooral als de liefde en de hoop toenemen. Het is een wonderlijke zaak dat een man die normaliter nooit huilt, nu voor de Heere wegsmelt in tranen. Bij mannen die zich in het gewone leven voor tranen zouden schamen omdat ze die niet bij hun positie vinden passen, stromen soms onder het bidden de tranen over hun wangen. Nooit is de ziel meer opgelucht dan wanneer ze in een tere gestalte zichzelf voor de Heere heeft kunnen leeg wenen. Job, die bepaald geen zachtaardig iemand was, kon wel degelijk huilen: ‘Ik schrei tot U’ (Job 30:20). David, die een dapper held was en leeuwenmoed bezat, schreide als een kind: ‘Ik doe mijn bed de ganse nacht zwemmen; ik doornat mijn bedstede met mijn tranen’ (Ps. 6:7); ‘Zwijg niet tot mijn tranen’ (Ps. 39:13). De manhaftige en eerbiedwaardige apostel Paulus bad doorgaans onder veel tranen: ‘Dienende de Heere met alle ootmoedigheid, en vele tranen’ (Hand. 20:19).

3. Ik noemde het gebed een verwoording van *verlangens*, en dus niet een verwoording van *zaken*. Er zijn immers onbekeerden die theoretische kennis

over geestelijke zaken hebben, de gave van het woord bezitten, een gevoelvolle stem hebben en precies weten hoe ze iets op indringende wijze moeten zeggen¹⁰. Dergelijke mensen krijgen maar al te gemakkelijk een indruk van de noodzaak en de heerlijkheid van geestelijke zegeningen – hoewel het ook hierbij niet verder komt dan een natuurlijke indruk, als ging het om natuurlijke zegeningen – en weten vervolgens op gevoelvolle wijze een gebed te formuleren. Ze kunnen zich bij dit alles zelfs zo mee laten slepen, dat ze hun woorden onder tranen uitspreken – vooral als ze weten dat anderen hen (kunnen) horen; bijvoorbeeld als ze in gezelschap hardop in gebed voorgaan. Ze beseffen maar al te goed dat hun woorden en tranen indruk maken bij anderen: het lijkt er immers op dat ze zeer geestelijke mensen zijn, dikwijls de verborgen omgang met God beoefenen en vervuld zijn van heilig vuur – en dat terwijl er van geen greintje geestelijkheid sprake is! Welnu, u begrijpt nu waarom ik het gebed niet de verwoording van *zaken*, maar van *verlangens* noem. Ieder mens is als het ware een leeg vat, dat de vervulling daarvan zoekt buiten zichzelf. God heeft hem daartoe het vermogen gegeven om te verlangen, en die verlangens onder woorden te brengen. Hoe meer hij beseft wat hij mist, hoe heerlijker de zaken die hij wenst te ontvangen hem voorkomen, en hoe waarschijnlijker het is dat hij die zaken ook daadwerkelijk ontvangt – des te sterker worden zijn verlangens, en des te meer moeite doet hij om ze te verwoorden. Maar ... dat betekent niet dat zijn verlangens ook automatisch goed zijn!

4. Om die reden noem ik het gebed niet alleen de verwoording van verlangens, maar van *heilige* verlangens. Het is immers mogelijk om natuurlijke zaken op geestelijke wijze te begeren, maar evengoed om geestelijke zaken op vleselijke wijze te begeren. Wat het laatste betreft: Verlangens zijn dan vleselijk, als ze gericht zijn op iets wat zondig is, of als we iets goeds begeren met een zondig doel – bijvoorbeeld om daardoor eer, liefde, mensengunst, voordeel of oppervlakkig vermaak te ontvangen. Natuurlijke en geestelijke zaken begeren we alleen op geestelijke wijze

- (a) als het om geoorloofde zaken gaat;
- (b) als we ze begeren met het doel er beter van te worden, in die zin dat we daardoor God met meer ijver en blijdschap kunnen dienen;
- (c) als we ze begeren op de wijze die ik eerder in deze paragraaf heb beschreven¹¹;
- (d) als we ze begeren om daarin Gods genade, goedheid, hulp en macht te willen zien, die te willen prijzen en ons daarin te willen verheugen.

10 sijne affecten in sijne handt heeft

11 *Zie punt 1 van deze paragraaf.

5. De genoemde heilige verlangens worden in het gebed *gericht tot God*. Als we bidden, zien we af van alle goede en kwade schepselen die er zijn; die kunnen toch niet helpen. En zelfs al zouden ze dat wel kunnen, toch willen we die niet aanbidden. We wensen immers niet door hen geholpen te worden buiten de Heere om, omdat we God liefhebben en Zijn eer niet aan anderen willen geven. Immers:

(a) Het is een vorm van afgoderij om diegenen te dienen, die van nature geen God zijn (zie Gal. 4:8);

(b) God wil dat we Hem alleen aanroepen: ‘Roep Mij aan’ (Ps. 50:15); ‘De Heere uw God zult gij aanbidden’ (Matth. 4:10);

(c) Alleen aan het aanbidden van God is de belofte van verhoring verbonden: ‘Een iegelijk die de Naam des Heeren zal aanroepen, zal zalig worden’ (Hand. 2:21);

(d) God alleen bezit de eigenschappen die nodig zijn om in het gebed aangeroepen te mogen worden. De ware bidder wil in zijn gebed eer geven aan God. Hij is namelijk

(1) als Enige het aanbidden waard;

(2) de Fontein van alle goede gaven;

(3) de Alwetende, Die ‘de harten doorzoekt, en weet welke de mening des Geestes zij’ (Rom. 8:27);

(4) de Almachtige, voor Wie geen ding te wonderlijk is;

(5) de Goede, Barmhartige en Genadige, Die Zich verblijdt in weldoen, en Die wacht om degenen genadig te zijn die tot Hem komen;

(6) de Waarachtige, Die belooft mensen te horen en te verhoren.

Daarom richt de bidder zich tot de Heere, buigt hij zich in ootmoed en eerbied voor Hem neer, legt hij Hem zijn noden voor, bidt hij Hem om de vervulling van zijn verlangens en wacht hij op Hem. Het is zijn grootste vermaak om God te aanbidden.

6. Het gebed moet gedaan worden *in de Naam van Jezus Christus*. De volgende teksten gaan daarover: ‘Om de Zoon, Die Gij U gesterkt hebt’ (Ps. 80:16); ‘Om des Heeren wil’ (Dan. 9:17); ‘Zo gij iets begeren zult in Mijn Naam, Ik zal het doen’ (Joh. 14:14); ‘Opdat zo wat gij van de Vader begeren zult in Mijn Naam, Hij u dat geve’ (Joh. 15:16).

Bidden ‘in iemands naam’ betekent:

(a) bidden *omwille van iemands liefde*. Christus zegt: ‘Wie een kindeke ontvangt in Mijn Naam, die ontvangt Mij’ (Matth. 18:5). Bidden in Christus’ Naam betekent dan dat we zoveel zeggen als: ‘Heere, U hebt Uw Zoon lief, en U scheidt behagen in Zijn offer. Bovendien heeft Uw Zoon mij lief, en ik Hem. Nu bid ik omwille van de liefde die U hebt tot Uw Zoon, dat U mijn gebed verhoort en mij geeft wat ik vraag.’

(b) bidden *op het bevel van*. Paulus schrijft: ‘Wij bevelen u, broeders, in de

Naam van onze Heere Jezus Christus (...)’ (2 Thess. 3:6). We zeggen in ons gebed dan eigenlijk: ‘Uw Zoon, Die met Uw goedvinden mijn Borg en Zaligmaker is, heeft mij naar U toe gestuurd met het bevel dat ik U zou aanroepen. Alles wat ik nodig heb, moet ik van U begeren. Zijn opdracht geeft mij de vrijmoedigheid om het ook daadwerkelijk van U te verzoeken.’ (c) *bidden op grond van – in dit geval – Christus’ lijden en sterven tot voldoening van onze schuld.* Dit is de meest voorkomende betekenis. We zien dat in de volgende teksten: ‘Door het geloof in Zijn Naam heeft Zijn Naam deze gesterkt’ (Hand. 3:16); ‘Er is ook onder de hemel geen andere Naam gegeven’ (Hand. 4:12); ‘Waarom Hij ook volkomenlijk kan zalig maken degenen die door Hem tot God gaan’ (Hebr. 7:25). Omdat de mens met zijn zonden een scheiding tussen God en hem heeft veroorzaakt, kan en mag hij niet rechtstreeks tot God gaan. De apostel zegt: ‘Onze God is een verterend Vuur’ (Hebr. 12:29). Het zou ons dan vergaan zoals Nadab en Abihu, die met vreemd vuur tot God naderden en door God met vuur werden gedood (zie Lev. 10:1-2). De Heere heeft echter Jezus tot een Borg en Middelaar aangesteld, Die door Zijn lijden en sterven de zondaar met God verzoend en de scheiding weggenomen heeft. Bij Zijn dood scheurde het voorhangsel in de tempel, zodat de priesters ongehinderd het heilige der heiligen konden zien en betreden. Op dezelfde wijze hebben de gelovigen nu de vrijmoedigheid om tot God te gaan ‘op een verse en levende weg, welke Hij ons ingewijd heeft door het voorhangsel, dat is door Zijn vlees’ (Hebr. 10:20). Christus is de enige Weg waarlangs we tot de Vader mogen en kunnen gaan (zie Joh. 14:6). Wie dus bidt in de Naam van Christus, pleit daarmee op de verdiensten van Christus. De bidder neemt Christus, Die hem wordt aangeboden, aan, en krijgt daarmee deel aan Christus en aan al Zijn verdiensten. Hij gaat met die verdiensten tot God en toont Hem die. Op deze wijze vraagt hij van God wat hij maar wil.

7. Het moet gezegd worden dat niet alle bidders altijd in dezelfde toestand verkeren¹².

(a) Sommigen kunnen zichzelf niet verzekeren van hun aandeel aan Christus. Ze hebben een sterk verlangen naar geestelijke en natuurlijke zegeningen, en nemen de toevlucht tot God. Dat doen ze echter niet zonder Middelaar: ze slaan het oog op Christus en Zijn voldoening, en vragen of God omwille van Christus en Zijn verdienste hun genade bewijzen en hen zegenen wil. Hoewel het geloof in dit geval zwak is, is ook dit een vorm van bidden in Christus’ Naam.

(b) Anderen zijn diep in hun hart wel zeker van hun aandeel aan Christus,

12 zijn alle en altijd niet in een staet

maar zijn van Hem weg gedwaald¹³. Als zij gaan bidden, moeten ze eerst Christus opnieuw aannemen, nadrukkelijk pleiten op Zijn verdiensten en vervolgens concluderen dat die hun ten goede komen¹⁴. Zo houden ze God de Vader Christus' verdiensten voor, en bidden op grond daarvan om de verhoring van hun gebed en de vervulling van hun verlangens.

(c) Weer anderen zijn onafgebroken op Christus en Zijn verdienste gericht. Ze hebben de bestendige zekerheid dat ze het genadeverbond hebben aanvaard en dat Christus hun zonden heeft verzoend. Als deze mensen gaan bidden, hoeven ze niet altijd eerst uitdrukkelijk geloofsonderhandelingen met Christus te voeren en hun oog op Zijn verdiensten te richten. Het is voor hen ook niet altijd nodig om expliciet onder woorden te brengen dat ze bidden in Christus' Naam, en alleen omwille van Zijn verdiensten vragen om de vervulling van hun verlangens. Veeleer is het zo dat ze tot God de Vader naderen als Zijn kinderen; anders gezegd: als bondelingen, die het eigendom van Christus zijn. Ze pleiten in hun gebed op het genadeverbond en op de verzoening door Christus, ook als ze het niet uitdrukkelijk zo verwoorden. Tegelijk moeten ze wel oppassen dat ze niet te lang en te vaak buiten het bewuste geloofsvertrouwen op Christus¹⁵ om bidden, zodat ze Hem niet uit het oog verliezen. Het gevaar is groot dat ze gaan denken ook wel rechtstreeks tot God te kunnen naderen – wat uiterst ongepast zou zijn, en ook geen bewijs van ootmoed!

8. Het ware gebed wordt gewerkt *door de Heilige Geest*. Van nature is ieder mens geestelijk dood. Hij mist de juiste zielsgestalte, beseft niet wat hij nodig heeft, is geestelijk blind en weet niet wat hem werkelijk gelukkig kan maken. Tegelijk voelt hij wel allerlei lichamelijke behoeften en is hij bang voor gevaar. Als schepselen hem niet meer kunnen helpen, neemt hij daarom zijn toevlucht tot God. Noch zijn gebed, noch zijn zielsgestalte kan de Heere echter ook maar enigszins behagen. Om op de juiste wijze te bidden moet de Heilige Geest zowel de juiste gebedsgestalte, de juiste verlangens als de juiste woorden geven. De volgende teksten gaan daarover: 'Ik zal uitstorten de Geest der genade en der gebeden' (Zach. 12:10); 'God heeft de Geest Zijns Zoons uitgezonden in uw harten, Die roept: Abba, Vader' (Gal. 4:6); 'De Geest Zelf bidt voor ons met onuitsprekelijke zuchtingen' (Rom. 8:26). Vooral de laatstgenoemde tekst maakt duidelijk dat de Heilige Geest de juiste innerlijke gebedshouding schenkt, oog geeft voor datgene wat we nodig hebben, ons de woorden in de mond legt, ons als het ware voorgaat in gebed en ons Hem leert na-bidden. Naar de mate dat de Heilige Geest

13 daer is een vervremdinge

14 en met hare gedachten weerkeeringe maken

15 onderhandelinge ende weerkeringe op Christus

krachtig of minder krachtig werkt, naar die mate zal ook ons gebed vurig of minder vurig zijn. Soms bidt een gelovige bij het begin van zijn gebed zeer vurig, maar neemt gaandeweg de duisternis in zijn ziel toe en wordt zijn gebed al zwakker. Ook kan het zijn dat hij juist aan het begin duisternis en ingezonkenheid ervaart, maar al worstelend meer vrijmoedigheid krijgt. Soms wil het helemaal niet: hij kan geen gebed, geen zucht en geen traan voortbrengen. Onverrichterzake moet hij van zijn knieën opstaan en zijn binnenkamer verlaten. Maar het is ook mogelijk dat hij zo vurig bidt, dat hij zelf niet weet waar alle verlangens, woorden en tranen vandaan komen! Het ontbreekt hem eerder aan tijd dan aan verlangens.

Misschien zegt iemand: Als we zonder de Heilige Geest niet op de juiste wijze kunnen bidden, waarom wordt ons dan bevolen om de Heilige Geest te bidden? Dat kunnen we toch helemaal niet!¹⁶

Ik antwoord: Ieder mens is geboren met verstand. Hij beseft dat hij allerlei zaken mist, en dus leert zijn natuur hem dat hij bidden moet. Omdat hij leeft onder de genademiddelen, weet hij ook dat de Heilige Geest het gebed werkt, en bovendien leert hij uit Gods Woord dat hij God om die Geest moet bidden. Al deze natuurlijke overtuigingen worden door de Heilige Geest gebruikt om de uitverkorenen tot het gebed aan te sporen. Hij laat hun zien dat zij de juiste gebedsgestalte missen, dat ze niet weten waar ze om moeten vragen, dat ze hun verlangens niet op de juiste wijze kunnen verwoorden – en dat dus de Geest dit alles in hen moet bewerkstelligen, en zij moeten vragen of de Geest dat ook daadwerkelijk zal doen. In dit alles wordt hij op verborgen wijze gedrongen te bidden om de Geest. Eigenlijk is het gebed om de Heilige Geest reeds door de Geest gewerkt! Al degenen die bij zichzelf het begin van de werkingen van de Geest ontwaren, zullen door diezelfde Geest bidden om toename daarin.

9. Wanneer de Heilige Geest de juiste gebedsgestalte in het hart gewerkt heeft en Hij deze aanspoort, begint de mens – die immers zelf de formele oorzaak van zijn daden is¹⁷ – *vanuit zijn wedergeboren hart* zijn verlangens te verwoorden. Als een onwedergeboren mens al de neiging heeft om te bidden, dan zeker een wedergeboren mens, die immers een nieuw hart heeft. Niet alle wedergeborenen weten echter dat de Heilige Geest in hen werkt. Wel zien ze dat ze een zondig hart hebben, en dat daaruit allerlei zondige

16 *De laatste zin is bij de hertaling ter verduidelijking ingevoegd.

17 * In navolging van Aristoteles (384-322 v. Chr.) onderscheidt A Brakel bij alle gebeurtenissen een materiële, formele, werkende en finale oorzaak. Vanuit deze visie is dus de Heilige Geest de werkende oorzaak van het gebed, maar de mens zelf de formele oorzaak daarvan.

gedachten, woorden en daden voortkomen. Dit maakt dat ze zich vertwijfeld afvragen of ze wel mogen bidden. Soms durven ze dat dan ook helemaal niet te doen, omdat ze voor hun gevoel met God aan het spotten zijn. In het gebed nemen ze zich immers steeds weer voor om niet te zondigen, terwijl ze even later toch weer in de zonde vallen! Ze denken daarbij ook aan teksten als: ‘Het offer van de goddelozen is de HEERE een gruwel’ (Spr. 15:8); ‘Die zijn oor afwendt van de wet te horen, diens gebed zelfs zal een gruwel zijn’ (Spr. 28:9); ‘Wij weten dat God de zondaars niet hoort’ (Joh. 9:31).

Om dergelijke mensen te onderwijzen, houd ik hun het volgende voor:

(a) Het is de plicht van alle goddeloze mensen zich te bekeren en te bidden. Niet dat ze bidden is verkeerd, maar dat ze bidden zonder zich te bekeren! Willens en wetens leven ze in de zonde, zoeken ze geen verzoening met God en vragen ze niet om een nieuw hart en een nieuw leven – terwijl ze tegelijk wel bidden. Ze bidden echter óf alleen uit sleur, óf alleen om natuurlijke zegeningen te ontvangen. Dikwijls gaat het om mensen die van jongs af aan gewend zijn ’s morgens en ’s avonds een gebed op te zeggen. Als ze dat niet meer zouden doen, zou dat onrust in hun geweten teweegbrengen! Het is ook mogelijk dat hun gebed pure huichelarij is: ze zijn uitsluitend gericht op de dingen van deze aarde, maar willen door anderen wel graag als een goed christenmens worden gezien.

(b) Het gebed van al degenen die in hun hart oprecht zijn voor God en hun ogen richten op de Heere Jezus, is zeker geen gruwel voor Hem! Als het ons te doen is om verzoening met God, om vergeving en verlossing van zonden, om het leven naar Zijn wil en om toename in de vreze des Heeren en in de liefde tot Hem – dan is ons gebed aangenaam in Gods ogen. De Heere ziet uit naar dergelijke bidders, en is bijzonder zorgzaam voor zulke gekrookte rietjes en rokende vlaswiekjes (zie Jes. 42:3). Neem daarom steeds de vrijmoedigheid om weer te bidden. Dat u telkens zondige gedachten hebt, is immers tegen uw wil! U hebt er verdriet over. Ze komen dan ook niet voort uit verkeerde moedwil, maar uit zwakheid: het vlees is op dat moment sterker dan de geest.

Het is wel degelijk mogelijk dat al degenen die weten dat ze uit de geestelijke dood overgegaan zijn in het geestelijke leven, een periode hebben waarin de zonde meer vat op hen heeft dan gewoonlijk¹⁸. Ik doel hier ook op degenen die op grond van kenmerken niet kunnen ontkennen dat ze geestelijk leven hebben, ook al kennen ze niet veel zekerheid. Soms worden deze mensen als het ware door de zonde gevangengenomen. Het kan zelfs zo zijn, dat ze tijdelijk niet radicaal en welgemoed kunnen besluiten om hier en nu uit hun zondige toestand op te staan en krachtig tegen de zonde te strijden. Ook is

18 als wel haren ordinaren treyn

het mogelijk dat de gelovigen wel naar Gods geboden leven, maar plotsklaps in één bepaalde zonde vallen.

Welnu, in al deze situaties is het niet gepast om zomaar te gaan bidden. Deze mensen moeten eerst onder ogen zien waar ze mee bezig zijn en zich voornemen zich van hun zonde te bekeren, zodat ze diep in hun hart weten dat hun gebed oprecht is. Wie hier niet van weet en toch gaat bidden, is bepaald oneerbiedig bezig: God schept in zijn gebed geen behagen, en zelf mist hij vrijmoedigheid en heilige betrokkenheid in zijn bidden. Hij wordt immers veroordeeld door zijn eigen hart! Degenen die dus voor kortere of langere tijd in zonde zijn gevallen, dienen zich eerst ernstig en oprecht voor te nemen om tegen de zonde te strijden. Vervolgens moeten ze in het gebed vragen om verzoening over hun zonde, alsook om kracht om daartegen te strijden. Alleen dan hebben ze vrijmoedigheid, omdat hun hart hen niet veroordeelt (zie 1 Joh. 3:20-21).

Het is verder ook mogelijk dat een wedergeborene geen enkele begeerte voelt. Dat betekent niet dat er in zijn hart geen verlangens aanwezig zijn, maar wel dat hij daar op dat moment niets van merkt¹⁹. Als zo iemand gaat bidden, weet hij eenvoudigweg niet wat hij vragen moet. Hij verlangt immers nergens naar! Geestelijke donkerheid heeft de heerlijkheid van alle geestelijke zegeningen voor hem verborgen; of moedeloosheid heeft zijn hart vervuld omdat hij ondanks veel gebed nooit heeft gekregen wat hij verlangde. Wat moet hij doen? Bidden? Dat kan hij niet! Niet bidden dan? Dat kan hij ook niet – alhoewel zo iemand ongetwijfeld zijn gebedspraktijk laat versloffen en het bidden als het ware ontwent. Het wedergeboren deel van de gelovige laat echter niet toe dat hij helemaal niet meer bidt; want dat is tot bidden geneigd. Wat zo iemand moet doen, is: gehoor geven aan de minste aandrang om te bidden, ook al ligt het voor de hand om dat niet te doen. Laat hij net zo doen als een klein kind, dat nog maar een zacht stemmetje heeft; of net als iemand die zojuist is bijgekomen van een flauwte of uit bewusteloosheid, en dus nog niet helemaal bij zijn positieven is²⁰: hij moet zijn zwakke gemoedsbewegingen volgen, die aan de Heere voorleggen, aanhouden in het gebed en aan de genadetroon verbonden blijven. Doet hij dat niet, dan zal zijn toestand alleen maar verslechteren. Doet hij dat wel, dan zal hij spoedig ervaren dat de Heere ‘Zich wenden zal tot het gebed desgenen die gans ontbloot is, en hun gebed niet versmaden zal’ (Ps. 102:18).

10. Het doel waartoe iemand zijn heilige verlangens uitspreekt, is dat deze *vervuld worden*. Wie bidt, doet een verzoek. Als in het gewone leven iemand

19 niet in de grondt / maer in de werksaemheyt

20 en zeer zwak zig beweeght

iets aan een ander vraagt, zal hij zijn verzoek gewoonlijk met beweegredenen omkleden. Zo gaat het ook bij het gebed – zoals we zien bij de gebeden van Christus, van David en van andere Bijbelheiligen. De bidder zal niet alleen zeggen ‘Heere, red mij’, ‘Schep in mij een rein hart’, ‘Zeg tot mijn ziel: Ik ben uw heil’, ‘Leer mij’ of ‘Leid mij’, maar ook beweegredenen aanvoeren. Immers:

(a) Hierdoor wordt de bidder ootmoediger. Terwijl hij bij de Heere aanhoudt, ziet hij tegelijk duidelijker wie de Heere en wie hijzelf is. Hij denkt: Hoe durf ik toch zo vrijmoedig te spreken; ik, die onwaardig en afzichtelijk ben vanwege mijn zonde. Hij zinkt weg in verwondering, en bedenkt dat het enkel en alleen aan Gods onbegrijpelijke genade te danken is dat hij met God mag spreken, en dat God naar hem wil luisteren.

(b) Hierdoor wordt de bidder nog meer gedrongen om te bidden, en ook wordt zijn gebed vuriger. Al biddend ziet hij onder ogen hoe begerenswaardig de gevraagde zaken zijn, alsook hoe nodig hij die heeft. Hierdoor wordt zijn verlangen aangewakkerd, schept hij nieuwe moed en giet hij zijn hart uit als een waterstroom.

(c) Hierdoor wordt zijn gebed heiliger. De bidder krijgt namelijk een zuiverder doel, en ook ziet hij dat doel scherper voor zich. Hoe helderder iemand zijn doel voor ogen heeft, hoe meer vrijmoedigheid hij heeft in het bidden. Bovendien: hoe langer we aanhouden in het gebed, hoe langer we in Gods tegenwoordigheid verkeren. De ziel blijft hierdoor langer in een heilige gestalte, en alleen dat is al een zegen.

(d) Hierdoor kan de bidder beter volharden in het gebed. Hij beziet al biddende de zaak van alle kanten, waarbij het ene verlangen een nieuw verlangen wekt, dat op zijn beurt ook weer nieuwe begeerten oproept.

11. De *beweegredenen* in het gebed moeten niet gezocht of gekunsteld zijn. Ze dienen uit het biddende hart vanzelf voort te komen, al naargelang de Heere ons zaken voor de aandacht geeft.

(a) Nu eens pleiten we op de eer van God, omdat Zijn heerlijkheid, goedheid en macht meer luister ontvangen als Hij ons gebed verhoort en ons het verlangde schenkt.

(b) Dan weer voeren we de opbouw van Gods Kerk aan als beweegreden, omdat anderen nut kunnen ontvangen uit datgene wat de Heere ons schenkt in het verhoren van ons gebed.

(c) Soms pleiten we op Gods beloften, waarmee we net zo lang werkzaam zijn tot we met meer vastheid op Gods onveranderlijke waarheid vertrouwen. In deze weg ontvangen we de zekerheid dat we ontvangen wat we vragen, omdat God beloofd heeft ons te verhoren.

(d) Dan weer voeren we bij de Heere het argument aan dat we toch Zijn kinderen zijn, en dat Hij er behagen in stelt als Zijn kinderen naar Hem

honger en dorsten. Nu kan Hij iets aan hen kwijt! Een aardse vader ontfermt zich over zijn hongerige kinderen, en is blij als zijn kinderen blij zijn omdat hij hun iets geeft. Zo is het bij de Heere ook.

(e) Nu eens zeggen we tegen de Heere welke zegeningen Hij ons in het verleden geschonken heeft; zoals Jakob en de psalmdichter deden (zie Gen. 32:9-12 en Ps. 85:1-5).

Door dit alles wordt het geloof aangewakkerd en de liefde verlevendigd. Ook leert de bidder hierdoor betrouwlijker met God omgaan, en onderwerpt hij zich in stille overgave aan Zijn wil.

5. Eigenschappen van het gebed (a): ootmoed [XVII]

Het gebed moet (1) ootmoedig, (2) wáár, (3) ernstig, (4) aanhoudend en (5) gelovig zijn. Ik zal deze genoemde kenmerken verder uitwerken.

Het gebed moet *ootmoedig* zijn. Onder ootmoed versta ik: *De nederige gestalte van de bidder, die veroorzaakt wordt door het zien van Gods verhevenheid enerzijds, en anderzijds van zijn eigen zondigheid en onwaardigheid. Ook beseft hij dat hij onmachtig is zichzelf te geven wat hij nodig heeft, of om aan te nemen wat God hem schenkt.*

Uiteraard moet een mens ootmoedig zijn in alles. Micha zegt: ‘Wat eist de HEERE van u, dan (...) ootmoedig te wandelen met uw God?’ (Mi. 6:8) De ootmoed is echter met name een vereiste bij het gebed. Immers:

1. Bij het gebed nadert het schepsel tot zijn Schepper; anders gezegd: de nietige tot de Hoge en Verhevene, de zondaar tot de Heilige, de verachte tot de Heerlijke, de doemwaardige tot de Rechter van hemel en aarde, Die dood en leven in Zijn hand heeft. Toen Mozes naderde tot de brandende braambos, zei God tegen hem: ‘Nader hier niet toe; trek de schoenen uit van uw voeten, want de plaats waarop gij staat, is heilig land’ (Ex. 3:5). Tijdens het bidden mag deze gedachte ons wel vervullen: ‘Waarmee zal ik de HEERE tegenkomen, en mij bukken voor de hoge God?’ (Mi. 6:6) Abraham zei: ‘Ik heb mij onderwonden te spreken tot de Heere, hoewel ik stof en as ben’ (Gen. 18:27). De tollenaar uit de gelijkenis stond op een afstand, ‘en wilde ook zelfs de ogen niet opheffen naar de hemel, maar sloeg op zijn borst, zeggende: O God, wees mij zondaar genadig’ (Luk. 18:13).

2. Bij het gebed schept God een bijzonder behagen in ootmoed: ‘De offeranden Gods zijn een gebroken geest; een gebroken en verslagen hart zult Gij, o God, niet verachten’ (Ps. 51:19); ‘Immers zal een wees bij U ontfermd worden’ (Hos. 14:4).

3. God wil ootmoedige bidders horen en verhoren: ‘Alzo zegt de Hoge en Verhevene, Die in de eeuwigheid woont en Wiens Naam heilig is: Ik woon in de hoogte en in het heilige, en bij die die van een verbrijzelde en nederige geest is, opdat Ik levend make de geest der nederigen, en opdat Ik levend make het hart der verbrijzelden’ (Jes. 57:15).

4. Als een godvrezende bidder vervuld wordt van ootmoed en eerbied vanwege Gods hoogheid en heerlijkheid, ziet hij dat als een grote genade. Eigenlijk is deze gestalte voor hem al een antwoord op zijn gebed, ook al zou hij verder niets ontvangen! Het wonder is echter dat de Heere hem nu ook nog eens de zekerheid van de verhoring schenkt: naar Zijn wil zal Hij zeker verhoren. Petrus schrijft immers: ‘De nederigen geeft Hij genade’ (1 Petr. 5:5).

6. Eigenschappen van het gebed (b): waarheid [XVIII]

Het gebed moet gedaan worden *in geest en waarheid*. Als we alleen maar een serie woorden opdreunen die we van buiten hebben geleerd, is dat niets anders dan spotten met God. Ook al spreken we ieder woord bewust uit en beseffen we wel degelijk dat we in het gebed tot God naderen, toch begrijpen we niet werkelijk wat we nodig hebben of hoe we daarnaar moeten verlangen. Wie graag iets wil hebben en met dat doel een onzevader bidt of een standaardgebedje afraffelt, is dwaas bezig. Bidden in geest en waarheid houdt het volgende in:

1. Bidden *met ons verstand*. We kennen dan zowel de Heere Die we aanbidden, als Christus, door Wie we tot God naderen. Ook weten we wie we zelf zijn in onze hulpeloosheid en onwaardigheid. Ten slotte kennen we ook de zaak die we verlangen, en het doel dat we met die zaak voor ogen hebben. Het is hierbij niet voldoende om alleen een latent aanwezige²¹ kennis in ons hart te hebben, die we naar believen kunnen aanwenden; nee, die kennis moet ook in beoefening zijn. Onder het bidden moet het bovenstaande levende werkelijkheid zijn, zodat we daardoor te meer aangespoord worden. Paulus zegt: ‘Ik zal wel met de geest bidden, maar ik zal ook met het verstand bidden’ (1 Kor. 14:15).

2. Bidden *met onze wil*. We moeten immers de gevraagde zaak werkelijk willen hebben! Ons geweten dient voor Gods aangezicht te kunnen getuigen dat het ons echt om het verlangde te doen is – en dan niet alleen om de zaak op zichzelf, maar ook met alles wat ermee samenhangt; waarbij we ons dan tegelijk ver houden van alles wat met die zaak op gespannen voet staat. Een

21 hebbelijke

onbekeerd mens zou, als hij een heilig leven hoort aanprijzen, best wel kunnen zeggen dat hij ook daarnaar verlangt en heilig wil gaan leven. Als dan echter ook gezegd wordt dat hij radicaal afstand moet doen van zijn geliefde of genoeglijke of lucratieve zondige bezigheden, kiest hij uiteindelijk toch niet voor heiligheid, maar voor de zonde. Alexander de Grote schijnt te hebben gezegd: ‘Alexander zou heel graag Diogenes willen zijn, als hij geen Alexander was geweest.’²² De rijke jongeling wilde graag zalig worden en Gods geboden onderhouden, maar toen hem gevraagd werd afstand te doen van zijn bezit, ging hij bedroefd weg (zie Matth. 19:21-22).

3. *Weloverwogen en aandachtig* bidden. We moeten ervoor waken dat onze onbesuisdheid vooruitloopt op ons verstand en onze wil. Het verstand en de wil dienen altijd voorop te gaan, zodat ze ons kunnen aansporen en leiden. We lezen in Prediker: ‘Bewaar uw voet als gij ten huize Gods ingaat’ (Pred. 4:17), en: ‘Wees niet te snel met uw mond en uw hart haaste niet een woord voort te brengen voor Gods aangezicht; want God is in de hemel en gij zijt op de aarde; daarom, laat uw woorden weinig zijn’ (Pred. 5:1). Alleen dan zal ons hart voortdurend in een oprechte gestalte verkeren.

Het is uiterst noodzakelijk om in geest en waarheid te bidden, om de volgende redenen:

- (a) ‘God is een Geest, en die Hem aanbidden, moeten Hem aanbidden in geest en waarheid’ (Joh. 4:24);
- (b) God vraagt om ons hele hart: ‘Mijn zoon, geef Mij uw hart’ (Spr. 23:26);
- (c) God kent ons hart, en weet wie we werkelijk zijn²³: ‘Want Gij alleen kent het hart van alle mensenkinderen’ (1 Kon. 8:39);
- (d) God heeft ‘lust tot waarheid in het binnenste’ (Ps. 51:8);
- (e) Gods ogen ‘zien naar waarheid’ (Jer. 5:3). Christus zegt: ‘De Vader zoekt ook dezulken die Hem alzo aanbidden’ (Joh. 4:23);
- (f) God haat en straft degenen die wel met hun mond, maar niet met hun hart tot Hem bidden: ‘Daarom dat dit volk tot Mij nadert met zijn mond en zij Mij met hun lippen eren, doch hun hart verre van Mij doen. (...) Daarom, zie, Ik zal voorts wonderlijk handelen met dit volk, wonderlijk en wonderbaarlijk’ (Jes. 29:13-14).

22 *Volgens de overlevering had de succesvolle Griekse veldheer Alexander de Grote (356-323 v. Chr.) grote bewondering voor de filosoof Diogenes van Sinope (404-323 v. Chr.), maar weigerde hij diens levenswijze na te volgen.

23 de meeninge des geeste

7. Eigenschappen van het gebed (c): ernst en ijver [XIX]

Het gebed moet gedaan worden met *ernst* en *ijver*. Denk hierbij niet aan luidkeels roepen, aan een onstuitbare woordenstroom, aan een zeer lang gebed of aan het op klaaglijke dan wel opdringerige toon uitspreken van puur verstandelijke overwegingen. Dat alles kunnen onbekeerde mensen ook wel! Nee, onder ijver versta ik *een intense gemoedsbeweging, die voortkomt uit een sterk verlangen en zich op een weloverwogen en bedachtzame wijze uit*. De ijver zorgt ervoor dat de totaliteit van onze ziel en ons lichaam bij het gebed betrokken zijn. De ijver dringt door iedere vorm van tegenstand heen, en overwint bovendien afdwalende gedachten, vleselijke luiheid, opkomende gedachten van ongeloof – anders gezegd: de listige ingevingen van de satan, zoals ‘U bidt tevergeefs’, ‘God hoort u toch niet’, ‘U krijgt toch niet waar u om vraagt’, enzovoorts. De ijver zorgt ervoor dat we ons bidden niet zo snel opgeven; ze zorgt dat we aanhouden, omdat onze verlangens zo sterk zijn. Net als de Kananese vrouw lopen we Jezus dan voortdurend biddend en smekend achterna (zie Matth. 15:22). Jakob zei: ‘Ik zal U niet laten gaan, tenzij dat Gij mij zegent’ (Gen. 32:26).

Laat bij dit alles echter duidelijk zijn dat de ijver de eerbied voor God niet wegneemt, noch de rust en stilte in de ziel. Rust en intensiteit gaan hier samen op! Gelovigen die zich niet tot het gebed kunnen zetten en daartegen aan zitten te hikken, moeten zich diep schamen. Als er op hun gebruikelijke gebedstijd iets anders is wat hun aandacht vraagt, dan betreuren ze dat helemaal niet; integendeel, ze zijn stiekem zelfs een beetje blij dat ze dit keer een reden hebben om hun gebed over te slaan. Als ze wel bidden, doen ze dat meer om hun geweten gerust te stellen dan om hun verlangens vervuld te zien. Ze laten zich ook gemakkelijk tegenhouden door ongeloof, zoals de gedachte dat hun gebed toch niet verhoord zal worden. Ze begeren niet één bepaald iets, maar noemen vluchtig de ene zaak na de andere – omdat ze geen woorden kunnen vinden voor én geen werkelijk verlangen hebben naar één bepaalde zaak. Dit is ronduit verkeerd! Als u niets wilt hebben, stop dan maar met bidden. Als u geen nood hebt, denk dan niet dat u moet komen om God een genoegen te doen; Hij schept totaal geen behagen in lauwe, luie en lusteloze bidders.

Zoals onder het Oude Testament de offers en het reukwerk met vuur aangestoken moesten worden, zo moet er ook bij onze gebeden sprake zijn van vurigheid. Immers:

- (a) God schept behagen in vurige gebeden: ‘Mijn ernstige aanbidders (...) zullen Mijn offerande brengen’ (Zef. 3:10);
- (b) Indringende gebeden laat God niet onbeantwoord: ‘Een krachtig gebed des rechtvaardigen vermag veel’ (Jak. 5:16);

(c) Een gelovige dient ijverig te zijn in *alles* wat hij doet: ‘Zijt vurig van geest’ (Rom. 12:11); ‘Wees dan ijverig’ (Openb. 3:19);

(d) De voorbeelden van vele Bijbelheiligen, wier voetstappen wij moeten drukken, wekken ons op tot ijver in het bidden. Zij leidden een biddend leven! David bijvoorbeeld stond weleens midden in de nacht of bij het eerste daglicht op om te bidden (zie Ps. 119:55,147,148).²⁴ Hij riep en weende tot God, en hield daarin ook voortdurend aan. Dat moeten wij ook doen! Alleen zo kan de Heere immers zien dat het ons erom te doen is Hem te kennen en te erkennen als de vrijwillige Gever van alle goeds. Tevens brengen we door een aanhoudend gebed tot uitdrukking dat we beseffen alleen geholpen te kunnen worden door Gods genade.

8. Eigenschappen van het gebed (d): volharding [XX-XXI]

Ons gebed moet *aanhoudend* en *voortdurend* gedaan worden. Paulus zegt: ‘Bid zonder ophouden’ (1 Thess. 5:17).

Met aanhoudend bidden hangen de volgende zaken samen:

1. We moeten van het gebed ons dagelijks werk maken. Laat het niemand overkomen dat hij zijn gebedsleven laat versloffen of het bidden zelfs geheel nalaat! Een waar christen is een bidder, en feitelijk bestaat onze hele godsdienst uit bidden (zie Gen. 4:26).

2. We moeten altijd een biddend hart hebben. Ook al bidden we niet altijd expliciet, ons hart moet op God gericht zijn en Hem voor ogen houden. We moeten als het ware met God wandelen, en voortdurend schietgebeden naar Hem opzenden. Het maakt daarbij niet uit of we alleen zijn, onderweg zijn, aan het werk zijn of onder de mensen verkeren. Nehemia bad tot God, terwijl hij tegelijk met de koning sprak (zie Neh. 2:4).

3. Er zijn dingen die God niet in één keer schenkt, maar gefaseerd – denk aan de groei in geloof, hoop en liefde, aan opwas in het geestelijke leven, aan kracht om tegen de zonde te strijden, of aan heiliging van ons leven. Daarom moeten we ons leven lang om deze zaken blijven bidden.

4. Er kunnen bijzondere situaties zijn waarin we Gods hulp en de leiding van de Heilige Geest op een bijzondere wijze nodig hebben; bijvoorbeeld als we weggaan of thuiskomen, als we een bijzondere taak op ons nemen, als we in het gezelschap van anderen verkeren of iemand onder vier ogen

24 *Zoals bij meer psalmen waar de dichter niet genoemd wordt, gaat À Brakel ervan uit dat Psalm 119 gedicht is door David.

spreken, als we in een situatie komen waarin mensen ons schade willen toebrengen²⁵, als we een belangrijke keuze moeten maken, als we personeel aannemen, als we iets gaan kopen of verkopen, of als we in een ongedachte situatie belanden. In al deze en dergelijke gevallen moeten we in het gebed de toevlucht tot God nemen.

5. Er kunnen dingen in ons leven zijn die ons op een bijzondere wijze terneer drukken of angst inboezemen. Ook is het mogelijk dat we hevig naar iets verlangen, terwijl zeer binnenkort zal blijken of we het krijgen of niet. U kunt hierbij zowel aan lichamelijke als aan geestelijke zaken denken. Wat die geestelijke kant betreft: we kunnen bijvoorbeeld uitzonderlijk last hebben van een boezemzonde of van de verleiding om een bepaald kwaad te bedrijven; of we verlangen sterk naar een bijzondere openbaring van God aan onze ziel, naar de zekerheid van ons aandeel aan Christus en van de zaligheid, of naar een voorsmaak van de hemel. In deze gevallen kunnen we op twee manieren aanhouden in het gebed:

(a) Langer doorgaan met het bidden, omdat we daarmee niet willen stoppen vóór we iets hebben ontvangen;

(b) Het gebed om de betreffende zaak vele malen herhalen; niet alleen op onze vaste gebedstijden, maar ook dikwijls tussendoor – bijvoorbeeld als we even alleen zijn, of als we het verlangen heviger voelen worden.

We mogen net zo lang aanhouden tot duidelijk is hoe de zaak uitpakt. David zegt: ‘Zij hebben op Hem gezien, ja, Hem als een waterstroom aangelopen; en hun aangezichten zijn niet schaamrood geworden’ (Ps. 34:6). Het kan zijn dat de Heere ons het verlangde schenkt, geheel of gedeeltelijk; maar ook is het mogelijk dat onze ziel zich tevreden leert houden met Gods wil en niet zo’n hevig verlangen meer kent. In dat geval zijn we stil en tevreden met hoe het gaat, in de zekerheid dat de Heere alles ten goede zal aanwenden.

6. We kunnen een sterk verlangen hebben naar het welzijn van iets of iemand; denk hierbij aan de Kerk, of die nu door een bepaald gevaar bedreigd wordt of niet; of aan de verkiezing van ouderlingen, diakenen of een predikant. Soms verlangen we sterk dat een bepaald gezin of een bepaalde persoon gezegend wordt naar lichaam of ziel. Onze man, onze vrouw, onze kinderen of onze ouders kunnen soms op ons hart gebonden worden; of ze nu bekeerd of onbekeerd zijn. In het laatste geval zullen we hevig uitzien naar hun bekering. Daarom gaan we dikwijls in gebed, kunnen we haast niet stoppen met bidden, smeken we intens en herhalen we onze gebeden dikwijls – net zo lang tot de Heere een van de volgende zaken doet:

(a) Hij schenkt de begeerde zaak;

25 alwaer ons strikken bereyt zijn

- (b) Hij werkt een stil vertrouwen in ons hart dat ons gebed verhoord is, en dat Hij zal doen wat we gevraagd hebben – ook al zullen wij het niet meer meemaken;
- (c) Hij verbergt Zich in Zijn vrijmacht, zodat we niet zo sterk meer durven aan te dringen;
- (d) Hij neemt de betreffende personen als het ware uit ons gebed weg, omdat Hij Zijn kinderen niet tevergeefs wil laten bidden. Let wel: het is onze plicht aanhoudend te bidden! We mogen dus nooit ons gebed achterwege laten uit luiheid of moedeloosheid;
- (e) Hij verkwikt ons op hartinnemende wijze, en laat merken dat ons aanhoudende gebed Hem aangenaam was. We kunnen de zaak dan in Gods hand leggen. Dit is wat er bedoeld wordt met ‘Mijn gebed keerde weder in mijn boezem’ (Ps. 35:13), en met ‘Zo kere uw vrede weder tot u’ (Matth. 10:13).

Om werkelijk te blijven aanhouden in het gebed, moeten we de volgende zaken op ons in laten werken:

1. Op vele plaatsen in de Bijbel worden we aangespoord dat te doen – ja, wordt het ons zelfs bevolen. Denk hierbij aan de volgende teksten: ‘Volhard in het gebed’ (Rom. 12:12); ‘Met alle bidding en smeking biddende te allen tijde in de geest, en tot hetzelfde wakende met alle gedurigheid’ (Ef. 6:18); ‘Houd sterk aan in het gebed’ (Kol. 4:2); ‘En Hij zeide ook een gelijkenis tot hen, daartoe strekkende dat men altijd bidden moet en niet vertragen’ (Luk. 18:1).

2. Het aanhoudende gebed brengt onze ziel in een goede gestalte. Immers:

(a) Zo beseffen we beter dat God een vrijwillig Gever is, Die aan ons niets verplicht is. Het is aan Hem om te geven of niet te geven; en als Hij iets geeft, is dat enkel Zijn genade en goedheid.

(b) Zo worden we ootmoediger, omdat we inzien dat we alle genade en zegen niet verdiend hebben. Salomo zegt: ‘De arme spreekt smekingen’ (Spr. 18:23).

(c) Zo leren we de begeerde zaak op waarde schatten. Als we veel gebeden hebben en dan mogen zien dat God ons gebed verhoord heeft, is onze blijdschap des te groter.

3. Wie aanhoudend bidt, ontvangt. Jakob werd gezegend toen hij lang geworsteld had (zie Gen. 32:26-29). De Kananese vrouw ontving de vervulling van haar wens toen ze Jezus bleef nalopen (zie Matth. 15:22-28). Bij Elia gaf de Heere regen, toen de profeet doorging met bidden (zie 1 Kon. 18:42-45). Petrus werd op wonderlijke wijze uit de gevangenis bevrijd toen de gemeente voortdurend bleef bidden (zie Hand. 12:5). Op het eendrachtig en aanhoudend bidden en smeken van de discipelen werd op de pinksterdag de Heilige Geest in overvloedige mate uitgestort (zie Hand. 1:14 en Hand.

2:4) Veel mensen bidden wel om iets, maar houden niet aan in het gebed; en daarom krijgen ze ook niets. Waak daarom zorgvuldig voor alle zaken die u beletten om aanhoudend en volhardend te bidden, zoals luiheid; ongelooft om het gevraagde ooit nog te ontvangen; verslapping in onze begeerte; dubbelhartigheid en ongerichtheid in onze verlangens, omdat we zowel naar geestelijke zegeningen als naar zondige zaken uitzien. Dergelijke zaken zorgen ervoor dat de bidder veel te snel opstaat van zijn knieën, en verhinderen hem dat hij blijft aanhouden. Hij moet dan ook onverrichterzake zijn bidvertrek verlaten. Daarom: ‘Richt wederop de trage handen en de slappe knieën’ (Hebr. 12:12).

9. Eigenschappen van het gebed (e): geloof [XXIIa]

Ons gebed moet, ten slotte, gedaan worden *in geloof*. In de Bijbel wordt het geloof nadrukkelijk als vereiste voor het gebed genoemd; denk aan de volgende teksten: ‘Al wat gij zult begeren in het gebed, gelovende, zult gij ontvangen’ (Matth. 21:22); ‘Alle dingen die gij biddende begeert, gelooft dat gij ze ontvangen zult, en zij zullen u geworden’ (Mar. 11:24); ‘Maar dat hij ze begere in geloof, niet twijfelende’ (Jak. 1:6).

De vereiste van geloof behelst onder meer de volgende zaken:

1. De bidder dient een ware gelovige, en dus bekeerd te zijn. Christus zegt: ‘Zal God dan geen recht doen [aan] Zijn uitverkorenen, die dag en nacht tot Hem roepen?’ (Luk. 18:7); en Jakobus: ‘Een krachtig gebed des rechtvaardigen vermag veel’ (Jak. 5:16). Natuurlijk wil God ook luisteren naar onbekeerde mensen; zoals Hij ook de jonge raven hoort als ze tot Hem roepen. Het gebed van onbekeerden wordt heus weleens verhoord! Bedenk echter dat het dan altijd om natuurlijke zegeningen gaat, die voortkomen uit Gods algemene goedheid en waarvoor ze ook geen beloften ontvangen hebben. Gods kinderen echter zijn de erfgenamen van Gods beloften, en zij bidden door de Geest der gebeden. Daarom staat er dat ‘de ogen des HEEREN op *de rechtvaardigen* zijn, en Zijn oren tot hun geroep’ (Ps. 34:16); en: ‘Hij doet het welbehagen *dergenen die Hem vrezen*, en Hij hoort hun geroep en verlost hen’ (Ps. 145:19).

2. De bidder moet alle beloften in de Heilige Schrift zichzelf toe-eigenen, als waren ze aan hem persoonlijk gedaan; en ook moet hij zichzelf beschouwen als ‘erfgenaam der beloftenis’ (Hebr. 6:17). Niet alleen zijn alle beloften ‘in Christus ja en amen’ (2 Kor. 1:20), maar ze zijn ook nog eens voor hem persoonlijk zeker en vast – zeker die beloften die betrekking hebben op de verhoring van het gebed.

3. De bidder moet in geloof op de volgende zaken letten:

(a) God heeft het gebed aangewezen als middel aan de kant van de mens, waardoor Hij hem alles wil geven wat hij nodig heeft.

(b) God is niet alleen alwetend in algemene zin, maar let in het bijzonder op degenen die bidden. Hij kent niet alleen het hart van alle mensen, maar ziet en luistert in het bijzonder naar de begeerten van biddende mensen.

(c) God is almachtig, en kan onze begeerten vervullen. Dat geldt niet alleen als ons gebed inderdaad verhoord lijkt te worden, maar ook als dat helemaal niet het geval schijnt te zijn. De engel Gabriël zegt tegen Maria: 'Geen ding zal bij God onmogelijk zijn' (Luk. 1:37); en Paulus schrijft: '[God] is machtig meer dan overvloedig te doen boven al wat wij bidden of denken, naar de kracht die in ons werkt' (Ef. 3:20).

(d) God is zo goed, dat Hij zeer genegen is de bidder te geven waar hij om vraagt. In de Bijbel lezen we over Hem dat Hij 'gaarne vergevende' is (Ps. 86:5), dat Hij Zijn volk 'vrijwillig liefheeft' (Hos. 14:5), dat Hij 'wacht om genadig te zijn' (Jes. 30:18), en dat Hij Zich verheugt als Hij de Zijnen kan weldoen (zie Jer. 32:41). Welnu, een gelovige moet zichzelf dan ook voorhouden dat dit alles inderdaad op God van toepassing is.

(e) God is waarachtig in het vervullen van al Zijn beloften die Hij aan bidders gedaan heeft. We lezen immers: 'Doe uw mond wijd open, en Ik zal hem vervullen' (Ps. 81:11).

4. Iedere bidder moet van harte de volgende zaken geloven:

(a) Iedereen die door Christus tot God nadert, is om Christus' wil aangenaam in Gods ogen (zie Dan. 9:23 en Hand. 10:30-33);

(b) De Heere scheidt behagen in het uitzien van Zijn kinderen naar Hem, in hun tranen, in hun zuchten en in hun geroep. Hij zegt tegen de bruid: 'Toon Mij uw gedaante, doe Mij uw stem horen; want uw stem is zoet en uw gedaante is lieflijk' (Hoogl. 2:14).

(c) God ziet Zijn kinderen aan in Christus, hoort om Zijntwil naar hun gebed en verhoort hen naar Zijn wil. Hij zegt bij monde van Jesaja: 'Het zal geschieden, eer zij roepen, zo zal Ik antwoorden; terwijl zij nog spreken, zo zal Ik horen' (Jes. 65:24).

10. Eigenschappen van het gebed (f): Ze zijn alle nodig [XXIIb]

Al de genoemde zaken moet een bidder als zeker en vast beschouwen, want ze zijn waarheid. Hoe meer hij ze in zijn gebedspraktijk zichzelf voorhoudt, hoe meer hij bidt in geloof, hoe aangeneramer zijn gebed is in Gods ogen en hoe zekerder hij verhoord zal worden.

Tegelijk zit hier de haper bij velen van Gods kinderen. Ze spreken in het gebed wel uit wat ze willen ontvangen, maar doen geen moeite om de bo-

vengenoemde zaken en zielsgestalten te krijgen. Velen zijn bovendien zwak in het geloof; in het bijzonder wat betreft het geloof in de verhoring van hun gebed. Ze geloven niet werkelijk dat God hun zal schenken wat ze begeren. Dikwijls denken ze: Ik kan niet geloven dat God mij verhoort, want ik ben veel te zondig; en bovendien heb ik al vaak ervaren dat ik ondanks mijn bidden niets ontving. Om deze mensen te onderwijzen, noem ik het volgende:

1. God hoort ons niet vanwege onze gerechtigheden, maar alleen om Christus' wil. Het gaat er dus om dat we in Christus zijn! De verhoring van ons gebed is niet afhankelijk van de hoeveelheid genade die we hebben ontvangen. Het enige wat de verhoring in de weg staat, is een slordig gebedsleven en het gebrek aan geloof.

2. U kunt niet werkelijk volhouden dat God uw gebed nooit verhoord en uw verlangen nooit vervuld heeft. Ik weet zeker dat God dikwijls uw tranen en zuchten heeft gezien en gehoord, en dat Hij op uw gebed Zijn zegeningen heeft geschonken. U had daar echter geen oog voor! Wat God u gaf, hebt u niet in verband gebracht met het gebed dat u bad.

3. Er zijn gevallen en situaties waarin we gebeden hebben en God ons verhoord heeft – maar voor de tijd, de wijze en de mate van de verhoring van ons gebed heeft God geen beloften gegeven! Wij weten niet altijd wat goed voor ons is. Dikwijls is het zo dat, als God ons had verhoord op de manier die wij wensten, we later beseft zouden hebben dat het beter was geweest als we de betreffende zaak niet gekregen hadden. Kortom, een bidder moet geloven dat zijn gebed aangenaam is voor God en dat Hij het verhoort, maar tegelijk moet hij zich zonder morren en in hartelijke overgave onderwerpen aan Gods wil. Laat hij niet verdrietig of ongelovig worden, of denken dat God hem niet liefheeft of niet wil horen; want daar scheidt God geen behagen in, en voor zichzelf leveren dergelijke gedachten niets op.

4. Er zijn zaken waar we niet zonder meer²⁶ naar mogen verlangen en om mogen vragen.²⁷ Bij dergelijke zaken kan een kind van God ook geen vrijmoedigheid hebben in zijn gebed. Het moet hem dan ook niet vreemd voorkomen dat hij het gevraagde niet ontvangt. Het zou dwaas zijn om te willen dat God ons iets schenkt waar we diep in ons hart eigenlijk niet om durven

26 niet absoluut

27 *Hoewel A Brakel niet expliciet schrijft welke zaken dat zijn, lijkt hij hier te doelen op aardse zegeningen – zoals veel bezit. Dat we daar 'niet absoluut' om mogen vragen, wil zeggen dat we een voorwaarde in ons gebed dienen in te voegen; zoals 'Als U het goed voor ons vindt' of 'Als het ons niet van U aftrekt'. Onze geestelijke belangen staan altijd op de eerste plaats.

te vragen. Laat uw begeerten daarom in overeenstemming zijn met Gods wil, en verlang niet te hevig naar allerlei aardse zegeningen. Als u Gods wil, wijsheid en goedheid liefhebt, kunt u bidden in geloof en geduldig uitzien naar de verhoring. De apostel zegt niet voor niets: ‘Die tot God komt, moet geloven dat Hij is, en een Beloner is dergenen die Hem zoeken’ (Hebr. 11:6).

11. Niet-inhoudelijke aspecten van het gebed (a): tijd [XXIII]

Wat betreft de overige zaken met betrekking tot het gebed, behandel ik in de volgende paragrafen (1) onze *gebedstijd*, (2) onze *gebedsplaats*, (3) onze *gebedshouding*²⁸ en (4) ons *stemgebruik*.

Allereerst onze *gebedstijd*. Wanneer moeten we bidden? In het algemeen gesteld: iedere dag en overal; dus altijd. Meer in het bijzonder kunnen we een onderscheid maken tussen (1) *openbare* en (2) *persoonlijke* gebeden.

1. Bij *openbare gebeden* kunt u denken aan publieke samenkomsten, maar ook aan meer besloten bijeenkomsten. Neem bijvoorbeeld de huisgodsdienst, die in ieder christelijk gezin gepraktiseerd dient te worden – ’s morgens, ’s avonds en, als het enigszins mogelijk is, ook ’s middags. De vader – of als hij niet aanwezig is, of niet in staat is dit te doen: de moeder – dient daarbij een hoofdstuk uit de Bijbel te lezen, daar iets over te zeggen en kinderen en personeel te onderwijzen²⁹. Vervolgens moet men met elkaar een psalmvers zingen en in geknielde houding samen bidden. Uiteraard geldt hierbij dat we onze plicht moeten nakomen in zoverre de Heere ons daartoe de bekwaamheid geeft. Laten we daarbij het voorbeeld volgen van Jozua, die met zijn hele huis de Heere wilde dienen (zie Joz. 24:15); of van Cornelius, die God diende ‘met heel zijn huis’ (Hand. 10:2). Ons huis moet een kerk in het klein zijn, want dan zal de Heere ons zeker zegenen! Onze kinderen en personeelsleden zullen op deze wijze de Heere leren vrezen en de zaligheid ontvangen. Ook zullen we elkaar meer liefhebben, meer respect voor elkaar hebben en elkaar voorgaan in een godzalige levenswandel. Voor hoeveel zonden zullen we op deze wijze als gezin niet bewaard blijven! Laten we daarom alle gelegenheden benutten, en vooral bij het gebed – of we nu daarin voorgaan of zelf meebidden – met heel ons hart betrokken zijn.

2. Daarnaast moet echter ook iedereen zijn *persoonlijke* gebeden uitspreken. Hierbij kunnen we een onderscheid maken tussen onze vaste gebeden en gebeden in bijzondere situaties. Wat het eerste betreft: Er staan in de Bijbel

²⁸ geste

²⁹ catechiseren

geen uitdrukkelijke bevelen over vaste gebedstijden. De Bijbelheiligen hebben ons echter wel een voorbeeld gegeven door zowel 's morgens, 's middags als 's avonds te bidden. Over Daniël lezen we: 'Hij knielde drie tijden 's daags op zijn knieën' (Dan. 6:11); en David zegt: 'Des avonds, en des morgens, en des middags zal ik klagen en getier maken; en Hij zal mijn stem horen' (Ps. 55:18). Deze voorbeelden moeten we navolgen – niet omdat het gebed op die vaste tijden aangenamer voor God is dan op andere momenten, maar vooral omdat het onze plicht is de gemeenschap met God voortdurend te zoeken. Wie in zijn gebedsleven verslapt, zal spoedig gewaarworden dat de gemeenschap met God ook afneemt. En zelfs als we dat aanvankelijk niet in de gaten hebben omdat we gedurende de dag ook vele korte gebeden opzenden, zullen we toch wel merken dat ook de drang om korte gebeden te bidden snel afneemt. Hervatten we na enige tijd onze vaste gebeden weer, dan ontdekken we hoe ver we afgezakt zijn: de gemeenschap met God heeft niet zo'n vertrouwelijk karakter meer, we ontvangen geen bijzondere inzichten meer in de verborgenheid der godzaligheid, er zijn geen bijzondere godsontmoetingen meer, de Geest van het gebed is geweken en we zijn nauwelijks in staat om ook maar enige tijd met de Heere te spreken. Wie dus verlangt naar een stabiel geestelijk leven, naar de voortdurende gemeenschapsoefening met God, naar geestelijke ondervindingen en inzichten en naar een bestendig leven in de vreze des Heeren, moet vasthouden aan zijn vaste gebedstijden. Er is niets of niemand wat ons daarvan mag weerhouden; juist omdat de duivel zich erop toelegt dat wel te laten gebeuren.

Het is zeker waar dat iemand die zich stipt aan zijn vaste gebedstijden houdt, meer te kampen heeft met aanvechting, donkerheid, zwakheid in het geloof en geestelijke strijd. Dat komt echter omdat ze zichzelf beter kennen dan anderen, en verlangen naar de voortdurende gemeenschap met God. Bovendien is de geestelijke strijd de weg om te groeien in de genade. Mensen die echter slordig zijn in hun gebedspraktijk, alleen bidden als ze een bijzondere aandrang daartoe voelen en verder tevreden zijn als ze tussen de bedrijven door af en toe een kort gebed opzenden, hebben niet zo'n last van bestrijding – maar er zit in hun geestelijk leven ook geen enkele groei!

Misschien zegt iemand: 'Ik ben veel geestelijker gesteld in mijn korte gebeden tussendoor dan tijdens mijn vaste gebeden. Als ik me bewust tot het gebed begeef, voel ik dorheid en donkerheid over me komen, en kan ik niet meer bidden. Het lijkt me daarom beter om geen vaste gebedstijd aan te houden, en alleen dan te gaan bidden als ik voel dat de Geest overkomt.'

Laat ik hierop het volgende antwoorden:

(a) Dorheid en donkerheid op onze vaste gebedstijden zijn dikwijls het gevolg van luiheid en een gebrek aan volharding. We willen namelijk niet worstelen

in het gebed, maar onmiddellijk datgene ontvangen wat God doorgaans pas later geeft. Dergelijke mensen zijn als kinderen die niet zelf willen lopen, maar alleen gedragen willen worden. De Bijbel zegt: ‘Zoekt, en gij zult vinden’ (Matth. 7:7), en niet: ‘Vind, en ga daarna eventueel nog zoeken’.

(b) Ook is het mogelijk dat we menen op onze vaste gebedstijden in een buitengewoon geestelijke gestalte te moeten zijn, veel geestelijk inzicht te moeten hebben en een geestelijke krachtsinspanning te moeten leveren. Hebben we het gevoel dat dit alles niet lukt, dan stoppen we er maar snel weer mee. De bedoeling van zo’n gebedsmoment is echter dat we ons de Heere aanbieden, als brachten we onszelf tot een morgen- en avondoffer. Wat God behaagt is onze bedoeling, alsook de inspanning die we verrichten om datgene te ontvangen wat we nodig hebben. Hij schept niet pas behagen in ons als we veel licht en genade hebben. Wie meent dat wijzelf over zogenaamde hoge geestelijke gestalten beschikken en dat we die dienen te gebruiken, wil hoger vliegen dan zijn vleugels toestaan.³⁰ Ook gaan we er vaak van uit dat op de tijd die wij uitgekozen hebben om de Heere te zoeken, Hij verplicht is ons de bekwaamheid te geven om dat zonder veel moeite te kunnen doen. Merken we dat dit niet het geval is, dan verslappen we maar al te snel. We menen dat God geen behagen schept in zulke moeizame en geesteloze plichtplegingen³¹, en stoppen er daarom snel weer mee. Zo storten we ter aarde omdat we te snel te hoog wilden vliegen, en worden we verblind omdat we in een te fel licht wilden kijken.

(c) De belangrijkste oorzaak van geestelijke dorheid bij degenen die zich niet aan vaste gebedstijden houden, ligt daarin dat ze het voorrecht om God te kunnen en mogen zoeken niet voldoende waarderen. Zodra ze vernemen dat sommige van Gods kinderen meer geestelijk licht hebben, vertrouwelijker met God omgaan en méér van Zijn tegenwoordigheid ervaren dan zij, zijn ze teleurgesteld. Voorheen meenden ze dat het niet zo slecht met hen gesteld was en dat ze goede vorderingen in de godzaligheid hadden gemaakt. Nu ze echter zien dat ze eigenlijk maar weinig geestelijk licht, weinig geestelijk leven en geringe geestelijke kracht hebben, hebben ze het meteen over dorheid en geesteloosheid. In werkelijkheid is er ‘slechts’ sprake van geestelijke zwakte, waardoor ze het snel opgeven als er enige inspanning geleverd moet worden, of iets verricht moet worden wat hun krachten te boven gaat.

In alle gevallen is het dus beter om vaste gebedstijden aan te houden. Het is daarbij van ondergeschikt belang of we meer of minder geestelijk gesteld zijn en of we krachtig of minder krachtig kunnen bidden.

30 *À Brakel refereert hier aan de klassieke mythe over Icarus, die te hoog vloog en daarom neerstortte; zie ook voetnoot 9 van hoofdstuk I.11.

31 sulken dorren en lichamelyken werk

12. Niet-inhoudelijke aspecten van het gebed (b): plaats [XXIV]

Ik zal nu ingaan op de *plaats* waar we bidden. Het is zeker waar dat deze op geen enkele manier de waarde van ons gebed groter maakt. De enige vereiste is dat we moeten bidden in de eenzaamheid, op een plek waar niemand ons ziet. Ik heb hiervoor de volgende argumenten:

1. Dit gebiedt de Heere Jezus, als Hij zegt: ‘Maar gij, wanneer gij bidt, ga in uw binnenkamer, en uw deur gesloten hebbende, bid uw Vader, Die in het verborgen is’ (Matth. 6:6).

2. Zo deden alle Bijbelheiligen: Izak ging bidden in het veld (zie Gen. 24:63), Jakob bleef alleen aan de overzijde van de rivier de Jabbok (zie Gen. 32:24), Daniël trok zich terug in zijn opperkamer (zie Dan. 6:11) en Petrus klom op het dak van zijn logeeraadres (zie Hand. 10:9).

3. De gestalte van onze ziel en de inhoud van ons gebed vereisen nu eenmaal afzondering. Dikwijls zouden we niet willen dat mensen konden horen wat we zeggen.

4. De aanwezigheid van andere mensen belemmert ons in onze concentratie en ijver. Zodra we denken dat er iemand in de buurt is of meeluistert, kunnen we niet goed meer bidden.

13. Niet-inhoudelijke aspecten van het gebed (c): houding [XXV]

Nu wil ik iets zeggen over onze *gebedshouding*³². Ook deze draagt op zichzelf niet bij aan de waarde of de kracht van ons gebed. De Bijbelheiligen hebben in verschillende houdingen gebeden: zittend, staand, of met hun gezicht op de grond – maar meestal knielend. Knielen is een van de meest eerbiedige houdingen. We zien dat terug in de Bijbel:

1. David spoort ons aan om te knielen: ‘Komt, laat ons aanbidden en nederbukken, laat ons knielen voor de HEERE, Die ons gemaakt heeft (Ps. 95:6).³³

2. Vele Bijbelheiligen hebben dit gedaan: Koning Salomo bad geknield (zie 1 Kon. 8:54), Daniël knielde drie keer per dag (zie Dan. 6:11), Stefanus viel op zijn knieën (zie Hand. 7:60) en Paulus knielde samen met de gemeente (zie Hand. 20:36).

32 gesten, ofte gebeerden des lichaems

33 *Hoewel Davids naam bij Psalm 95 niet vermeld wordt, gaat À Brakel ervan uit dat hij deze psalm gedicht heeft.

3. Ook de Heere Jezus bad geknield (zie Luk. 22:41).

Dit alles betekent dat wij alleen met een nederige lichaamshouding tot God moeten komen om Hem te verheerlijken. Niet voor niets spreekt Paulus over het verheerlijken van God in geest én lichaam (zie 1 Kor. 6:20)!

14. Niet-inhoudelijke aspecten van het gebed (d): stemgebruik [XXVI]

Ten slotte ga ik in op het *gebruik van onze stem* bij het bidden. Het is niet zo dat we altijd hardop moeten bidden, want het is ook mogelijk om geestelijk te bidden in onze gedachten, zonder onze stem te gebruiken. Toch heeft de Heere ons zo geschapen dat wij onze gedachten kunnen uiten via onze tong, en Hij wil dat wij ook in de omgang met Hem te werk gaan in overeenstemming met onze natuur. Daarom zegt Hij ook dat wij tot Hem moeten roepen (zie Ps. 50:15), onze mond moeten opendoen (zie Ps. 81:11) en tot Hem moeten spreken (zie Luk. 11:1). Soms zijn onze gemoedsbewegingen zo heftig, dat onze mond vanzelf opengaat. Bijkomend voordeel van hardop bidden is dat we niet zo snel afgeleid worden in onze gedachten. Bovendien komt het vaak voor dat we, al sprekend, meer opening in ons gebed krijgen en hartelijker kunnen bidden.

Dit alles staat echter niet los van de plaats waar we bidden. Als er niemand in de buurt is, kunnen we ons stemgebruik zonder bezwaar laten bepalen door onze zielsgestalte³⁴. Zijn er mensen in onze nabijheid, dan moeten we onze stem zodanig bedwingen dat we die zelf wel kunnen horen, maar anderen niet. Zo luid bidden dat anderen ons kunnen horen is aanstootgevend voor onbekeerden; en ook bekeerde mensen kunnen zich daaraan storen. Als Christus zegt dat we in onze binnenkamer moeten bidden, bedoelt Hij dat anderen ons niet mogen zien én niet mogen horen. Wie zo luid bidt dat het buiten te horen is, zou net zo goed op straat kunnen gaan bidden.

15. Aansporing tot gebed [XXVII]

Mijn opwekking tot het gebed luidt, kort en goed: Bid! Want:

1. Bidden is tot verheerlijking van God. De Heere zegt, bij monde van Asaf: 'Wie dank offert, die zal Mij eren' (Ps. 50:23). Een gelovige wil niets liever dan God de eer geven. Zelfs al zou hij niets nodig hebben, dan nog zou hij gaan bidden – om God te kunnen *aanbidden*! Hij wil God immers geven wat Hem toekomt, en Hem erkennen als de Enige Die het waard is aanbeden te

34 de stemme verheffen na de bewegingen des herten

worden. In ons gebed erkennen en prijzen we God in al Zijn deugden, zoals Hij die in Christus heeft geopenbaard:

- (a) Zijn *rechtvaardigheid* en *heiligheid*, omdat we in Christus – en in Hem alleen! – tot Hem mogen naderen;
- (b) Zijn *goedheid*, omdat Hij de weg van het gebed gegeven heeft om tot Hem te gaan; en omdat Hij bereid is aan degenen die door Christus tot God naderen hun begeerte te geven;
- (c) Zijn *verbevenheid*, waarom we ons gewillig en ootmoedig voor Hem buigen;
- (d) Zijn *alwetendheid*, nu Hij ons hart en onze beweegredenen kent;
- (e) Zijn *almacht*, omdat Hij alles geven kan;
- (f) Zijn *waarheid*, omdat Hij al Zijn beloften – en dus ook de beloften voor bidders – zal vervullen.

Een bidder doet niets liever dan deze deugden van God te overdenken; het geeft hem meer vreugde dan het ontvangen van vele zegeningen. Wie zou zich nu nog van het gebed kunnen onthouden? Wie van al degenen die dit kennen, zou er niet naar verlangen om in gebed te gaan?

2. Oprechte bidders zijn aangenaam in Gods ogen, hoeveel gebreken hun ook aankleven. God scheidt behagen in hun gebed, dat voor Hem is als een lieflijk reukwerk (zie Ps. 141:2). Hij verklaart plechtig dat de stem van een biddend mens Hem aangenaam in de oren klinkt (zie Hoogl. 2:14). Welnu, wilt u niet graag aangenaam zijn in Gods ogen, en iets doen wat Hem behaagt? Dan kunt u niets beter doen dan bidden!

3. God hoort het gebed. Net als de vader van de verloren zoon ziet Hij de bidder al van verre aankomen, en snelt Hij hem tegemoet (zie Luk. 15:20). Als we bidden, luistert Hij. Hij laat bidders hun hart voor Hem uitstorten. David zegt: ‘Zijn oren zijn tot hun geroep’ (Ps. 34:16).

4. Bidden is een heerlijk werk. Ik zal dat verduidelijken aan de hand van de volgende punten:

- (a) Bidden is *eervol*. In het gebed krijgen we toegang tot de privévertrekken van de Heere van hemel en aarde, Die de Koning der koningen is. We zijn dan eigenlijk in de hemel, en mogen daar onze begeerten neerleggen voor de troon der genade.
- (b) Bidden is *aangenaam*. Degene van wie het hart ooit week geworden is voor God (zie 2 Kon. 22:19) en het voor Hem leeg geweest heeft, die zijn verlangens openhartig en vertrouwelijk voor de Heere heeft neergelegd, die Hem werkelijk heeft gesmeekt en de Heere ‘met sterke roeping en tranen’ (Hebr. 5:7) heeft aangelopen – voor hem is de herinnering nog lange tijd een bron van vreugde. Heeft hij zijn gebed op een ongebruikelijke plaats

uitgesproken, dan wordt hij, iedere keer dat hij op die plaats terugkomt of daaraan denkt, verkwikt en bemoedigd.

(c) Bidden heeft een *heilgende* uitwerking. Toen Mozes met God op de berg had verkeer, was zijn vel gaan glinsteren (zie Ex. 34:29). Toen de Heere Jezus bad, kwam er een hemelse glans op Zijn gelaat (zie Matth. 17:2). Zo gaat het nog: wie veel in gebed heeft verkeer, komt er met een geheiligde en blinkende ziel vandaan – ook als hij niet ontvangen heeft wat hij vroeg. Overdenk dit alles, en u zult niet anders willen dan bidden; waarbij uw ziel als vanzelf de vleugels van het gebed zal ontvangen.

5. Het gebed is het middel waardoor God en waarop God de verlangens van de gelovigen vervult. Als zij niet bidden, ontvangen ze ook niets. Jakobus schrijft: ‘Gij hebt niet, omdat gij niet bidt’ (Jak. 4:2). Als God hen niet opwekt om voor een bepaalde zaak te bidden, is dat doorgaans het teken dat Hij niet het voornemen heeft hun die zaak te schenken. Wil Hij hun daarentegen wel iets schenken, dan wekt Hij hen doorgaans eerst op om daarom te bidden. Gods beloften zijn dus bestemd voor biddende mensen! Als God bij monde van Ezechiël belooft om de Israëlieten een nieuw hart te geven, hen in Zijn wegen te doen wandelen en allerlei aardse en geestelijke zegeningen te schenken, voegt Hij er als een extra zegen aan toe: ‘Daarenboven zal Ik hierom van het huis Israëls verzocht worden, dat Ik het hun doe’ (Ez. 36:37). En hoeveel beloften van verhooring staan er niet in de Bijbel (zie Ps. 50:15, Ps. 81:11 en Matth. 7:6-7)? Bedenk ook welke grote zegeningen de Bijbelheiligen op het gebed hebben ontvangen. Op het gebed van Mozes werd Amalek verslagen (zie Ex. 17:11-12); op het gebed van Jozua stonden de zon en de maan stil (zie Joz. 10:12); op het gebed kreeg de onvruchtbare Hanna haar zoon Samuël (zie 1 Sam. 1:20); op het gebed van Asa werden Zerah de Moor en zijn duizenden mannen verslagen (zie 2 Kron. 14:9-12), en op het gebed van Josafat moest Moab met zijn bondgenoten het onderspit delven (zie 2 Kron. 20:22-23). Door middel van het gebed opende Elia de hemel, zodat het na drie en een half jaar droogte eindelijk regende (zie 1 Kon. 18:42-45); door middel van het gebed bracht Elisa een dode tot leven (zie 2 Kon. 4:33); en door middel van het gebed kreeg Hizkia vijftien jaar aan zijn leven toegevoegd. Ja, welke grote zegeningen hebben de gelovigen op het gebed eigenlijk *niet* verkregen? Welnu, zij waren mensen als wij, God is nog dezelfde God, en de aan het gebed verbonden beloften zijn ook nog dezelfde. Als u daarom iets verlangt of iets nodig hebt, gelovigen, moet u bidden!

6. Voeg hier ten slotte dit nog aan toe dat we veel meer blijdschap ervaren als God ons iets schenkt op ons gebed dan wanneer ons verlangen vervuld wordt zonder dat we erom gebeden hebben. Door ons bidden hebben we immers een heiliger zielsgestalte ontvangen! We hebben dan vertrouwelijk

met de Heere mogen spreken, mochten ervaren dat Hij ons in Christus tot Zijn kinderen heeft aangenomen en zagen iets van Zijn heerlijke deugden. Nu is uit de ontvangen zegeningen gebleken dat God ons gehoord heeft en ons genadig was. Daarom: laat bidden een gewoonte voor u zijn!

16. Hindernissen voor het gebed [XXVIII]

Waarom klaagt u eigenlijk, kinderen van God, over uw aardse zorgen en zielenoden, terwijl u nalatig bent in het bidden? Met veel moeite begint u uw gebed, tijdens het bidden mist u elke vurigheid, en u beëindigt uw gebed ook al weer snel. Als u graag wat zou ontvangen van de Heere, bid dan! Hier helpen niet de uitvluchten die aangevoerd worden door luie bidders, en die sommige zwakgelovigen ook parten spelen. Als u werkelijk ijverig was in het bidden, zou u dergelijke uitvluchten als waardeloos beschouwen en ze snel ontcrachten, zodat uw eigen gebeden daardoor niet gehinderd worden. Ik zal hieronder de belangrijkste hindernissen noemen, en ze van een reactie voorzien.

Hindernis 1: ‘God weet maar al te goed van mijn noden, zorgen en verlangen. Waarom zou ik ze dan nog in het gebed voor Hem neer moeten leggen?’
Antwoord: We bidden niet om daardoor God iets bekend te maken wat Hij nog niet wist, maar om daardoor te laten zien dat wijzelf het weten en als nood ervaren! Tevens erkennen we daarmee dat God de Enige is Die ons kan helpen.

Hindernis 2: ‘God heeft allang besloten wat ik wel en niet zal krijgen. Zijn besluit kan ik door mijn gebed heus niet veranderen.’
Antwoord: ‘De verborgen dingen zijn voor de HEERE onze God, maar de geopenbaarde zijn voor ons’ (Deut. 29:29). God heeft ons gebonden aan de middelen. Hij wil dat we vertrouwen en ons richten op de beloften die Hij gedaan heeft aan degenen die de middelen gewetensvol gebruiken. God heeft ook besloten hoelang u zult leven, maar is dat soms een reden om niet meer te eten en te drinken?

Hindernis 3: ‘Veel mensen bidden nooit, maar krijgen alles wat ze willen hebben.’

Antwoord: Dat gaat slechts over aards bezit, waarmee u op zichzelf nooit tevreden kunt zijn. Bovendien rust er op al die aardse goederen geen zegen, omdat de bezitters ervan door hun zonden Gods goedheid misbruiken – tot hun eigen verderf. Uiteindelijk zal zijn voorspoed de ondergang van de goddeloze zijn. Het weinige dat een rechtvaardige krijgt op zijn bidden, is beter dan de overvloed van vele goddelozen. Een rechtvaardige ontvangt

er immers Gods zegen over, en richt zich bovendien weer op de Gever van dit alles. Los daarvan is het u allereerst om geestelijke zegeningen te doen, en die wil de Heere op het gebed zeker geven! Als u meer bad, zou u ook meer ontvangen.

Hindernis 4: ‘Ik heb veel gebeden om een bepaalde zegening, maar God luistert niet; en dus ontvang ik niets.’

Antwoord: Misschien heeft God wel geantwoord, maar kent u – net als Samuël (zie 1 Sam. 3:7) – Zijn stem nog niet! Mogelijk hebt u niet gemerkt wat u op uw gebed wél ontvangen hebt, of hebt u uit ongeloof het ontvangene niet in verband gebracht met uw gebed. Of misschien bent u er zo op gebrand om precies datgene te ontvangen wat u in uw hoofd hebt³⁵, dat u geen erg hebt in wat de Heere u al geschonken heeft. Uw onbeheerste verlangen onderwerpt zich niet aan de door God bepaalde wijze en mate van de verhoring. Als u wat ik nu schrijf zorgvuldig overdenkt, zult u niet langer kunnen volhouden dat God uw gebed nooit gehoord heeft en dat u nooit iets ontvangen hebt.

Hindernis 5: ‘Alle eigenschappen voor een waar gebed, zoals die eerder in dit hoofdstuk genoemd zijn, ontbreken mij ten enenmale. Als ik wil beginnen met bidden, is het alsof mijn hart zich toesluit.’

Antwoord: U denkt te geestelijk over het gebed, en wilt zelf ook op dat geestelijke niveau verkeren om te kunnen bidden – of anders bidt u niet. Maar: Een kind mag bidden als een kind; zoals een man als een man moet bidden. God hoort ook het kirren van een duif en het piepen van een zwaluw, en dus is ook ons zuchten voor Hem niet verborgen. Bedenk dat God niet geeft *omwille* van het gebed, maar *op* het gebed. Hij luistert niet alleen naar een zeer geestelijk en goed geformuleerd gebed, maar ook naar iedere gebrekkige poging om onze begeerten onder woorden te brengen. Hij versmaadt niet ‘het gebed desgenen die gans ontbloot is’ (Ps. 102:18).

Hindernis 6: ‘Ik zondig telkens weer, en daarom durf ik niet tot God te naderen. Dat voelt alsof ik met Hem spot!’

Antwoord: Toen u op de meest geestelijke wijze bad en God uw gebed hoorde en beantwoordde, zag Hij toch tegelijkertijd ook alle zonden die u nog zou gaan bedrijven. Deze God, Die wil dat wij onze naaste zeventig maal zevenmaal vergeven – als het moet dagelijks! – is Zelf nog oneindig veel meer vervuld van goedheid en lankmoedigheid dan welk mens dan ook. U bent reeds in Christus met God verzoend, en van die verzoening mag

35 te gierigh en te geset op uw zin

u ieder ogenblik gebruikmaken om daardoor gerechtvaardigd te worden.³⁶ Het ligt niet in uw vermogen om uzelf voor de zonde te bewaren, want daar is uw oude mens veel te slecht en te sterk voor. God laat toe dat er zonde in u blijft, zodat u niet hoogmoedig wordt en dagelijks gebruikmaakt van Christus. Stel dat u niet het verlangen had om niet meer te zondigen, maar tegelijk bad om kracht tegen de zonde en om vergeving daarvan – dan zou u spotten met God! Nu u er echter wel naar verlangt om niet meer te zondigen, moet u uzelf door de zonde niet laten weerhouden om te bidden; integendeel: bid des te meer! U hebt immers verzoening nodig, en kracht om tegen de zonde te strijden. Bovendien wordt Gods genade door uw gebed meer verheerlijkt.

Hindernis 7: ‘Ik vrees dat ik niet wedergeboren ben; wat zou ik dan bidden? Het gebed van een onbekeerde is God niet aangenaam!’

Antwoord: Bid omdat u door de nood daartoe gedrongen wordt, en omdat u niet langer verder kunt leven zonder datgene wat u nodig hebt. Het geeft niet als u uw gebeden niet kunt meetellen als goede werken³⁷. God hoort ook de jonge raven, als ze roepen (zie Ps. 147:9)! Hij luisterde ook naar het huilen van Ismaël, toen hij onder een struik lag en bijna stierf van dorst (zie Gen. 21:17). U wilt toch graag bekeerd worden, deel krijgen aan Christus, heilig leven en alle geestelijke zegeningen ontvangen? Hoe meer u daarvan ontving, hoe liever het u was! Welnu, dergelijke verlangens zijn een duidelijk teken van wedergeboorte en geestelijk leven. Het is de Heilige Geest Die dit alles in u gewerkt heeft, en nu zet Hij u aan om te gaan bidden. Daarom moet u de bewegingen van de Geest opvolgen. Spoedig zult u ervaren dat uw gebed aangenaam is in Gods ogen, en dat Hij u zoveel zal geven als u naar ziel en lichaam nodig hebt.

Hiermee beschouw ik bovenstaande hindernissen³⁸ als ongedaan gemaakt. Neem daarom de vrijmoedigheid om te bidden! Waak er tegelijkertijd voor om ooit een van deze hindernissen aan te grijpen als een excuus om uw luidheid te koesteren. Nooit mag u zich geruststellen als u het bidden nalaat.

17. Praktische raadgevingen voor het gebed (a): de voorbereiding [XXIX]

Nu ik u aangespoord heb om te bidden en mogelijke hindernissen daarbij uit de weg heb geruimd, zal ik ten slotte nog enkele praktische aanwijzin-

36 *In paragraaf I.34.18 heeft À Brakel uitgelegd dat we de rechtvaardiging moeten zien als een rechterlijke uitspraak, die voortdurend herhaald kan en moet worden.

37 al konde uw gebedt op 't register der deugden niet gesteld worden

38 bekommerlijke gedachten

gen geven. Ik maak daarbij een verdeling tussen de voorbereiding op, het uitspreken van en de nabetrachting op het gebed.

De voorbereiding op het gebed mogen we laten afhangen van de toestand waarin we verkeren.

1. *Een geestelijke gestalte*

Als we in een geestelijke gestalte verkeren, kunnen we als volgt te werk gaan:

(a) We dienen ons hart los te maken van onze dagelijkse bezigheden. Verder moeten we doen alsof we als enige op deze wereld leven, en niets anders hoeven te doen dan te wandelen met God.

(b) Terwijl we ons hart hemelwaarts heffen, moeten we ons als voor Gods aangezicht stellen. Daarbij dienen we te bedenken dat Hij de aanbiddelijke, alwetende en almachtige God is, Die bovendien de Bron is van alle goede gaven. Zo mogelijk moeten we ook nog andere deugden van Hem in het oog proberen te krijgen.

(c) Ons hart dient vervuld te zijn van eerbied en ootmoed voor God.

(d) We moeten vanuit het diepst van ons hart een zucht slaken om 'de Geest der genade en der gebeden' (Zach. 12:10), zodat we Zijn bijstand en zegen tijdens ons gebed mogen ervaren.

2. *Een zondige gestalte*

Als ons hart in een zondige gestalte³⁹ verkeert, is het zaak dat we het voor alle dingen in een goede gestalte proberen te krijgen. Hebben we bijvoorbeeld net een zonde bedreven, hebben we zondige woorden gesproken of zondige gedachten gehad, waren we in beslag genomen door aardse beslommingen of is er een andere oorzaak waardoor ons geweten geen rust en vrede kent – laten we dan vastberaden het besluit nemen om in de toekomst voor de zonde te waken. Mocht het zo zijn dat de zonde ons in zijn greep wil krijgen, dan moeten we bereid zijn daartegen te vechten. Alleen zó zal ons hart ons niet veroordelen en kunnen we met vrijmoedigheid tot God naderen; en alleen zó houden we stilte en vrede in ons geweten. Verder moeten we onszelf voor God verootmoedigen, en vervolgens doen wat ik bij het vorige punt geschreven heb; want dan mogen we zeker zijn dat we op de juiste wijze bidden en God behagen.

Laten we er wel voor waken om erg lang met de voorbereiding bezig te zijn, zodat we dingen doen die eigenlijk bij het gebed zelf behoren. Het is niet denkbeeldig dat we onszelf dan in verwarring en duisternis brengen, waardoor we juist niet in een goede gestalte in gebed gaan!

39 afgedwaelde staet

18. Praktische raadgevingen voor het gebed (b): het bidden zelf [XXX-XXXI]

Onder het bidden moeten we ons niet aan een bepaald voorschrift houden, maar ons aanpassen aan de gestalte van onze ziel. Die kan immers heel verschillend zijn! Als we ons geesteloos voelen, kunnen we bijvoorbeeld beginnen met iets te lezen uit Gods Woord, zodat ons hart door het gelezene gaande gemaakt wordt; zoals het ook goed kan zijn om een psalm te zingen of te lezen, zodat onze geest daardoor opgewekt wordt. Als we daarentegen al in een biddende of dankende gestalte verkeren, moeten we niet eerst iets anders gaan doen⁴⁰, maar aansluiten bij die gestalte – en dus met ons gebed beginnen. Dat moeten we op de volgende wijze doen:

1. Bij de aanhef van ons gebed dienen we ons te wachten voor sleur, door de Heere altijd op dezelfde manier aan te spreken. Laten we liever God aanspreken met de benaming die aansluit bij de toestand van ons hart. Dat kan betekenen dat de Heere Zich op dat moment op een bepaalde wijze aan ons openbaart, maar ook dat wijzelf een van Zijn deugden voor ogen houden – bijvoorbeeld om ootmoed bij onszelf op te wekken, of om God te verheerlijken, of om ons geloof te versterken. We moeten op dit punt echter niet heel beredeneerd te werk gaan, maar liever doen wat ons hart ons ingeeft. Het is niet denkbeeldig dat we anders onze biddende gestalte snel verliezen.

2. In ons bidden moeten we ons verre houden van het pronken met woorden. Het is ook niet goed om allerlei Bijbelteksten aan elkaar te rijgen; dat zal noch het hart van de bidder zelf, noch dat van iemand die meebidt in beweging brengen. Iets anders is het om met behulp van een Bijbeltekst te pleiten op een bepaalde belofte, of om daarmee onze bereidwilligheid om God te dienen uit te spreken.

3. We moeten ons ook niet beijveren om in aaneengesloten volzinnen⁴¹ te spreken. Soms is het juist nodig even te onderbreken; omdat de gestalte van ons hart, of de begeerde zaak daarom vraagt. Daarna kunnen we met hernieuwde aandrang verder spreken. Laten we ons ook niet al te veel bezighouden met de vraag wat we als eerste en wat we later moeten vragen, want dan zijn we meer met ons verstand dan met ons hart aan het bidden. Ook moeten we ons niet bezorgd maken als we regelmatig dezelfde woorden en uitdrukkingen herhalen – mits dat niet voortkomt uit gebrek aan betrok-

40 moet men zich daer van niet diverteren

41 een vloeyende reden

kenheid. In alle gevallen moeten we ervoor waken om de Naam ‘Heere’ gedachteloos of als stopwoord te gebruiken.

4. Het kan gebeuren dat we aan het begin van ons gebed ons geesteloos voelen of in donkerheid verkeren. Dan moeten we niet stoppen met bidden, maar juist doorgaan! Het is goed mogelijk dat er in diepe duisternis een helder licht opgaat, en dat een geesteloze ziel zeer levendig gesteld wordt. Wie werkelijk niets weet te zeggen, doet er goed aan te bidden met de woorden van een psalm. Wordt de ziel daardoor levendig gesteld, dan kunnen we stoppen met lezen en onze eigen gedachten onder woorden brengen. Is dat niet het geval, dan moeten we de psalmwoorden weer gebruiken.

5. Het is ook mogelijk dat we ons gebed bidden met veel geestelijk licht en een levendig hart, terwijl er na enige tijd een donkerheid over ons komt.

(a) Als we daar zelf de oorzaak van zijn – bijvoorbeeld omdat we geestelijk hoogmoedig waren en de gepaste ootmoed en eerbied vergaten – dan moeten we ogenblikkelijk onze nietigheid beleven⁴². Wie echter in ootmoed en kinderlijke afhankelijkheid bidt, zal geleidelijk aan in vrijmoedigheid toenemen⁴³!

(b) Wordt de duisternis in ons gebed veroorzaakt door aardse bezigheden, wereldse beslommeringen of plotseling opkomende verlangens, dan moeten we juist daardoor onze zondigheid meer gaan beseffen. Laten we ons in dat geval als ellendige en schuldige zondaren ootmoedig voor de Heere neerbuigen, smeken om verzoening en belijden dat het pure genade is dat zulke zondaren als wij met de Heere mogen spreken.

(c) Ligt de oorzaak van de duisternis in ons ongelooft, dan moeten we daartegen strijden door te pleiten op de beloften, die vast zijn in Christus als Middelaar. Gaat het om ongelooft met betrekking tot een bepaalde zaak, dan moeten we – zeker als het om aardse zaken gaat – ons aan Gods wijs beleid overgeven wat de verhoring betreft. Wanneer we zo onze ziel verlost hebben van haar eigen wil en bij vernieuwing in de vrijheid gezet zijn, krijgen we vaak nieuwe vrijmoedigheid en ijver in het bidden; en soms zelfs meer dan eerst.

(d) Wordt de duisternis door de satan over ons gebracht, dan moeten we die, zonder ons daardoor te laten beïnvloeden, ver van ons werpen. Hoewel onze ziel mogelijk een flinke wond heeft opgelopen, moeten we net doen alsof we die niet voelen en ons hart hemelwaarts richten. Als we werkelijk onze ziel tot God verheffen, zal die duivelse aanval ons weinig kwaad doen! Dikwijls wil de Heere zulke mensen op een bijzondere wijze beschermen als in een veilige schuilplaats, en hen met Zijn troost bezoeken. En zelfs al

42 moet men schielijk inzinken in zijn niet

43 by trapjes hooger klimmen

doet Hij dat niet, dan nog zal Hij laten merken dat de strijd tegen de vijand Hem aangenaam is.

(e) Wordt de duisternis die ons in het gebed overvalt echter veroorzaakt omdat de Geest Zich onttrekt, en blijft dat zo ondanks onze geestelijke worstelingen, dan is het verstandig om het gebed te bekorten of zelfs te beëindigen. Laten we dat doen in een ootmoedige onderwerping aan Gods soevereine wil. Maar let wel: kort bidden mag nooit het gevolg zijn van onze luiheid, waarbij we eigenlijk wel blij zijn dat we eerder kunnen stoppen dan gewoonlijk!

6. In ons gebed moeten we aan het begin, in het midden én aan het eind ervan om verhoring vragen. We zien dit terug in de gebeden van David. We dienen het daarbij niet enkel bij vragen te laten, maar ook te staan naar de wetenschap dat ons gebed God behaagt; alsook dat Hij het hoort én verhoort. Daarbij rust de zekerheid dat Hij zal geven waar we om vragen, niet op de mate van onze godzaligheid of op de kwaliteit van ons bidden, maar uitsluitend op de volgende zaken:

- (a) De beloften in Gods Woord;
- (b) De verdienste van de Heere Jezus;
- (c) Het feit dat de in het gebed geuite geestelijke verlangens gewerkt zijn door de Heilige Geest.

Wie deze zekerheid kent, krijgt de genade om vrijmoedig en aanhoudend te bidden. We zullen dan ook zeker besluiten met te danken voor het feit dat we hebben mogen en kunnen bidden; al was het mogelijk met niet meer dan een zucht in het hart. Ook erkennen we dan de Heere voor de verhoring van ons gebed, nu Hij onze verlangens zeker zal schenken – voor zover het naar Zijn wil is. Een dergelijk gebed mogen we dan besluiten met een gelovig *amen*: ‘Het zal waar en zeker zijn’.

19. Praktische raadgevingen voor het gebed (c): de nabetrachting [XXXII-XLI]

De nabetrachting (of: terugblik) op ons gebed bestaat allereerst in het bewaren van de eerbiedige en godzalige gestalte van onze ziel. Er moet een glans op ons liggen, die laat zien dat we bij de Heere zijn geweest – zoals het geval was bij Mozes, toen hij van de berg af kwam (zie Ex. 34:29). Waak in het bijzonder voor de zonden, die u in het gebed hebt beleden en waarvan u voorgenomen had die niet meer te doen.

Bij de nabetrachting is het echter vooral belangrijk om na te gaan hoe God ons gebed heeft beantwoord. Dát Hij antwoord geeft op oprechte en gelovige gebeden, blijkt uit de volgende zaken:

- (a) Gods beloften verzekeren ons daarvan. We lezen bijvoorbeeld bij de profeten: ‘Gewisselijk zal Hij u genadig zijn op de stem uws geroeps; zo haast als Hij die horen zal, zal Hij u antwoorden’ (Jes. 30:19); ‘Dan zult gij roepen en de HEERE zal antwoorden’ (Jes. 58:9); ‘Roep tot Mij, en Ik zal u antwoorden; en Ik zal u bekendmaken grote en vaste dingen, die gij niet weet’ (Jer. 33:3).
- (b) De Bijbelheiligen hebben dikwijls om antwoord gebeden. Zo zegt David: ‘Hoor, HEERE, mijn stem, als ik roep; en wees mij genadig en antwoord mij’ (Ps. 27:7).
- (c) De Bijbelheiligen verklaren dikwijls dat God inderdaad hun gebeden beantwoord heeft. We lezen immers: ‘Ik heb de HEERE gezocht, en Hij heeft mij geantwoord’ (Ps. 34:5); ‘Ik riep uit mijn benauwdheid tot de HEERE, en Hij antwoordde mij’ (Jona 2:2). Verder noem ik de voorbeelden van Eliëzar (zie Gen. 24:15), Elia (zie Jak. 5:17-18), David (1 Sam. 30:8) en Daniël (zie Dan. 9:23). Er staan trouwens veel meer voorbeelden in de Bijbel van mensen die een bijzonder verzoek hadden en antwoord kregen! Daaruit mogen we weten dat God de gebeden van Zijn kinderen zeker beantwoordt, en dat Hij dat ook zal doen bij ons gebed.
- (d) De Bijbelheiligen uiten diepe klachten als God hun geen antwoord geeft. Job zegt: ‘Ik schrei tot U, maar Gij antwoordt mij niet’ (Job 30:20); en David: ‘Mijn God, ik roep des daags, maar Gij antwoordt niet’ (Ps. 22:3).

We hebben de plicht om er altijd goed op te letten *of* God antwoordt en *hoe* Hij dat doet. Het is niet voldoende om God ons verzoek voor te leggen en verder maar te geloven dat Hij zal doen wat Hem goedgebeurt. Nee, we moeten er nauwkeurig op letten in hoeverre ons gebed verhoord wordt; en de verhoring weloverwogen beschouwen als een antwoord op ons gebed. Immers:

- (a) Daardoor zal verwondering en dankbaarheid ons hart vervullen, omdat de Heere naar onze stem heeft geluisterd. We zullen dan zeggen: ‘Dit is van de HEERE geschied, en het is wonderlijk in onze ogen’ (Ps. 118:23); en: ‘Wie ben ik, Heere HEERE, en wat is mijn huis, dat Gij mij tot hiertoe gebracht hebt?’ (2 Sam. 7:18) De psalmdichter, die eerst zei: ‘De HEERE hoort mijn stem’ (Ps. 116:1), roept even later uit: ‘Wat zal ik de HEERE vergelden?’ (Ps. 116:12)
- (b) Wanneer we ondervinden dat de Heere ons gebed beantwoordt, verwekt dat een hartelijke wederliefde tot Hem. We lezen immers: ‘Ik heb lief, want de HEERE hoort mijn stem, mijn smekingen’ (Ps. 116:1).
- (c) Antwoord op ons gebed wekt een hernieuwd verlangen tot gebed in ons op, alsook een hernieuwde ijver in het gebed. We lezen in de psalmen: ‘Hij neigt Zijn oor tot mij; dies zal ik Hem in mijn dagen aanroepen’ (Ps. 116:2); ‘Ik zal belijdenis van mijn overtredingen doen (...). En Gij vergaaft (...). Hierom zal U een ieder heilige aanbidden in vindenstijd’ (Ps. 32:5-6).
- (d) Gods antwoord op het gebed geeft een gelovige meer blijdschap dan het

ontvangen van de zaak waar hij om bad. Liever ervaart hij dat God hem liefheeft, dan dat hij alles ontvangt, maar God niet.

(e) Als God ons gebed beantwoordt, worden we aangespoord om voorzichtig en heilig te leven. Nooit wordt onze liefde méér opgewekt dan wanneer onze geliefde ons zijn liefde betuigt. Wanneer we daarom ervaren dat God ons liefheeft en ons Zijn goedheid bewijst, worden we gewillig gemaakt om helemaal voor Hem te leven. Dezelfde psalmdichter die zei: ‘De HEERE hoort mijn stem’ (Ps. 116:1), zegt ook: ‘Ik zal wandelen voor het aangezicht des HEEREN’ (Ps. 116:9). En Hizkia zegt: ‘Wat zal ik spreken? Gelijk Hij het mij heeft toegezegd, alzo heeft Hij het gedaan; ik zal nu al zoetkens voorttreden’ (Jes. 38:15).

Iedere bidder die aandachtig nagaat in hoeverre zijn gebeden beantwoord worden, ontvangt de bovengenoemde zielsgestalten – met alles wat daaraan verbonden is. En al zou de Heere onze gebeden verder niet beantwoorden, dan hebben we in die zielsgestalten toch wel degelijk antwoord gehad! Wie echter alleen maar bidt en vervolgens – ootmoedig! – de uitkomst aan de Heere overlaat, krijgt misschien wel antwoord, maar berooft zichzelf toch van veel troost. Dat komt omdat hij de ontvangen zegeningen niet bewust ziet als Gods antwoord op zijn gebeden.

Velen zijn als Samuël, toen deze Gods stem nog niet kende. Ze stellen de vraag hoe ze kunnen weten dat God antwoordt, en waaraan ze Zijn antwoord kunnen herkennen. Om hen verder te helpen stel ik, in reactie hierop, dat God (1) *aan het begin*, (2) *in de loop* of (3) *aan het eind* van het gebed kan antwoorden.

1. Soms antwoordt God *aan het begin van het gebed*. We lezen bij de profeten: ‘Eer zij roepen, zo zal Ik antwoorden’ (Jes. 65:24); ‘In het begin uwer smekingen is het woord uitgegaan’ (Dan. 9:23). De Heere laat merken dat Hij antwoord wil geven als de Geest iemand op buitengewone wijze aanspoort om te bidden, en hem geen rust geeft totdat hij dat metterdaad doet. Ook geeft Hij hem een vrije toegang tot de genadetroon; waarbij de gelovige soms zoveel vertrouwelijkheid en vriendelijkheid ervaart, dat het hem moeite kost om werkelijk ootmoedig te blijven en te bedenken dat hij een zondig mens is. De Heere wil door dit alles niet minder zeggen dan: ‘Ik ken u; u hebt genade gevonden in Mijn ogen; Ik heb u lief; Mijn oog zal op u zijn; Ik zal u leiden door Mijn raad, en u daarna in heerlijkheid opnemen.’ De bidder ervaart dit ook zo, en hierdoor verblijdt en verwondert hij zich. Hij kan dan niets anders doen dan vol verwondering uitroepen: ‘Abba, lieve Vader.’

2. God antwoordt in andere gevallen *gedurende het gebed*. Ik noem hierbij de volgende situaties:

(a) Na veel gebedsworstelingen, strijd en donkerheid ontvangen we soms stilte en blijdschap in onze ziel. We horen Gods stem dan als het ware fluisteren: ‘U bent van Mij; Ik ben uw heil; uw zonden zijn u vergeven; uw gebed is Mij aangenaam.’ Dit antwoord van God brengt de ziel in een heilige gestalte: Hij wil de Heere dienen met heel zijn hart, en tot eer van Hem leven. We zien dit terug in vele psalmen van David. Dikwijls begint hij met klagen, gaat hij voort met blijdschap en eindigt hij met dankzegging.

(b) Soms houden we sterk aan in het bidden om een bepaalde zaak – zoals verlossing uit grote nood of iets anders – en laat de Heere ons daarop Zijn vriendelijk aangezicht zien. Als Hij de ziel in liefde omhelst, antwoordt Hij daarmee in feite: ‘Gij zijt een zeer gewenst man’ (Dan. 9:23); ‘Mijn genade is u genoeg’ (2 Kor. 12:9). Hierbij moet gezegd worden dat, wanneer de Heere op een dergelijke wijze antwoordt, de bidder daarin méér hoort dan er gezegd wordt⁴⁴. Hij denkt dan de belofte ontvangen te hebben dat hij op geen enkele wijze meer enige nood zal ervaren, of dat hij de verlangde zaak ontvangt. Als het vervolgens anders loopt, kan hij totaal van slag zijn – de gang van zaken komt immers niet overeen met de belofte! Hij had echter moeten bedenken dat de Heere hem ‘slechts’ had laten merken dat zijn gebed Hem aangenaam was, en dat Hij de betreffende nood zou laten meewerken ten goede, maar dat Hij niet gezegd had wanneer en hoe Hij dat zou doen. Als de bidder dus het antwoord zo had opgevat als hij had moeten doen, en daar niet méér in gehoord had, zou hij niet in verwarring zijn gebracht. Integendeel, hij zou dan toegenomen zijn in heiligheid en tevreden zijn geweest met Gods wil. Sterker nog: de ervaring van Gods liefde zou hem meer hebben verblijd dan het ontvangen van zijn begeerte.

(c) Soms antwoordt God de bidder door Hem een sterk geloof te geven, alsook de zekerheid dat zijn gebed verhoord zal worden. Dat kan Hij doen door de beloften van verhoring grote kracht in ons leven te laten hebben, maar ook wel door met Zijn Heilige Geest die zekerheid rechtstreeks in het hart te schenken. Dit antwoord geeft de bidder grote blijdschap. Nu kan hij tijd en wijze van de verhoring met een gerust hart aan God overlaten. God heeft immers niet verteld *hoe* de verhoring zal plaatsvinden!

Iemand kan bidden om een bepaalde zaak – of er nu een bepaalde aanleiding toe is of niet⁴⁵ – en dan *zelf* de belofte van verhoring naar zich toetrekken, of *zelf* tot de conclusie komen dat zijn gebed niet verhoord zal worden. Als dat zo is, misleidt die persoon zichzelf, en zal hij teleurgesteld worden. Hij

44 neemt de bidder het dikwijls verder als het geseyt was

45 ’t zy door de apparentie ofte niet apparentie

vertrouwt immers op zijn eigen inbeelding, en zal daardoor nooit krijgen wat hij denkt te krijgen! En als hij dan eindelijk zijn verwachting heeft losgelaten, zal hij geen moed meer hebben om in het gebed aan te houden.

Heel zelden, en dan ook nog eens bij heel weinig personen, schenkt God een on-middellijke openbaring van dingen die in de toekomst gebeuren zullen. Let wel: Ik weet zeker dat de Geest der profetie (anders gezegd: de Geest Die toekomende dingen openbaart) niet geheel uit de Kerk is geweken, maar toch komt zo'n openbaring niet vaak voor. Als dit gebeurt, weet de betreffende persoon zelf heel goed dat het God is Die hem dit bekendmaakt – net zoals iemand het heel goed weet als zijn beste vriend iets tegen hem zegt. Bovendien: wat God aan bepaalde mensen openbaart, mag aan anderen niet als wet of richtlijn⁴⁶ worden voorgehouden. Ik raad iedereen aan om niet het verlangen te koesteren dat God ons de afloop van een bepaalde zaak van tevoren bekendmaakt. Het gevaar is immers groot dat we in dat geval de Heere verzoeken, en door ons sterke verlangen onszelf misleiden.

Als God ons verzekert van de verhoring van ons gebed, moeten we dat zien als Zijn antwoord op ons bidden. We moeten daarover verheugd zijn, en de Heere daarvoor danken. Tegelijk moeten we de wijze waarop ons gebed verhoord wordt, aan de Heere overlaten. Aan de uitkomst zullen we uiteindelijk kunnen zien hoe de Heere Zijn belofte vervuld heeft. Hierdoor zullen we groeien in zekerheid en vertrouwen.

3. Ten slotte kan de Heere ook antwoorden door *na het gebed* verhoring te schenken. Daarbij moeten we de volgende punten goed in het oog houden: (a) Er zijn zaken waarvan we weten dat God die niet in één keer helemaal, maar trapsgewijs schenkt; denk hierbij aan groei in de genade. Als we daarom gebeden hebben en God schenkt ons enige toename in genade, of kracht om tegen een bepaalde zonde te strijden, of blijvende godsvreze in onze ziel, of meer zekerheid over onze zielenstaat, of meer blijdschap in de hoop op het eeuwige leven, of meer genade om een bepaalde deugd te beoefenen, enzovoorts – dan mogen we dat opvatten als een antwoord op al onze eerdere gebeden. Natuurlijk is het in het bijzonder een antwoord op de gebeden waarin we hier nadrukkelijk om gevraagd hebben.

(b) Er kunnen ook zaken zijn die God wél in één keer schenkt, zoals de verlossing uit een terneerdrukkende nood of uit dreigend gevaar. We mogen hierbij ook denken aan het ontvangen van een bepaald iets wat we graag wilden hebben – hetzij we die zaak onmiddellijk krijgen, hetzij dat dit moment langer op zich laat wachten. In het eerste geval zal de betreffende bidder

46 noch grondt nog regel

dit ervaren als een overduidelijk antwoord op zijn gebed; zoals de Heere bijvoorbeeld ook Eliëzer onmiddellijk antwoordde (zie Gen. 24:13-21). In het tweede geval moeten we de verhoring echter *ook* beschouwen als een antwoord op ons gebed. Deed de Heere dit ook niet zo bij Zacharias (zie Luk. 1:13)? Wanneer we terugzien op onze levensweg en ons herinneren dat we vurig gebeden hebben om de nu ontvangen zegening, moeten we dubbel blij zijn met de verhoring. Laten we echter niet vergeten dat God ons gebed ook beantwoordt als Hij misschien niet datgene schenkt waar we om vroegen, maar iets anders geeft wat er toch enigszins mee te maken heeft – een zaak die of in zichzelf, of door de omstandigheden of door de gevolgen ons meer tot zegen is dan datgene waar we om gevraagd hadden. Een voorbeeld hiervan zien we in Abraham, die bad of de belofte van een gezegend nageslacht via Ismaël vervuld mocht worden. Dat gebeurde niet; maar wel werd Izak geboren (zie Gen. 17:18-21)!

(c) Er zijn ook zaken die geheel of gedeeltelijk betrekking hebben op andere mensen; denk aan de toestand van de Kerk in het algemeen, de nood van een bepaald kind van God, de bekering van een goede vriend, of iemands lichamelijke gezondheid. Als God het gevraagde schenkt, en wij ons realiseren dat we daarom gebeden hebben, dan hebben we antwoord op het gebed ontvangen. Dit moet ons dubbel dankbaar en blij maken! Maar ook als we niet vernemen dat onze begeerte vervuld is, moeten we toch geloven dat God ons gebed heeft verhoord. Ieder waar gebed wordt immers verhoord! God is echter vrij om het gevraagde veel later te schenken – mogelijk zelfs als wij al gestorven zijn – of om het gebed op een andere wijze te beantwoorden dan wij aanvankelijk wensten.

Wanneer u op uw gebed iets van de Heere krijgt, mag u dat niet beschouwen als een blijk van Zijn ‘gewone’ voorzienigheid. Waak er helemaal voor om zoiets aan het toeval toe te schrijven, of in allerlei middellijke oorzaken te blijven steken – onze zondige natuur doet dat maar al te graag! Zelfs de godzalige Job zei eens: ‘Indien ik roep en Hij mij antwoordt, ik zal niet geloven dat Hij mijn stem ter ore genomen heeft’ (Job 9:16). Erken toch dat het de Heere is Die u alle zegeningen schenkt; niet alleen de kleine, maar ook de grote; en niet alleen de bijzondere, maar ook de gewone.

Als u iets goeds van de Heere ontvangt, en u kunt zich niet herinneren dat u hierom gebeden hebt, wees dan bovenmate verwonderd. De Heere heeft immers aan u gedacht toen u niet aan Hem dacht; en Hij schonk u méér dan u van Hem gevraagd hebt! U mag met Hagar wel uitroepen: ‘Heb ik hier ook gezien naar Dien Die mij aanziet?’ (Gen. 16:13) Als u echter iets ontvangt en u realiseert zich, uw leven overziende, dat u daarom gebeden hebt – al was het in uw jeugd – beschouw deze gave dan nadrukkelijk als een antwoord op

uw gebed. Laat u in dezen niet hinderen door uw zondigheid, uw zwakheid of uw geringe gebedsgaven. Erken liever dat zelfs de minst oprechte zucht uit uw hart gewerkt is door de Heilige Geest, en dat de Heere deze daarom wel degelijk gehoord heeft! Als u zo handelt, zult u groeien in dankbaarheid en liefde tot God.

Ik eindig met een tekst uit het boek Job: ‘Gewen u toch aan Hem en heb vrede; daardoor zal u het goede overkomen’ (Job 22:21).